

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDŰS NANDOR

Felelős szerkesztő: MAROT SÁNDOR

Tisztviselő-sors

A Nagyvárad mai száma két jelzetes esetet sorakoztat fel, melyek a hiányszorok-sorok sötétjébe, egy tartíthatatlan szöveg szociális igazságtalanságaiba világosítanak be. De a szerencsétlen közalkalmazottak, kiknek nyomorúságait fölirtuk, sokkal már kilépnek egy napi riport szabott kereteiből és a legsokoldalubb kíváncsiságot követelik. Mert tragédiájuk elszigetelt tünet — egyéni csődjé két sorsra méltó munkáséletnek — hanem nemánia-szerzte kollektív fenyegető rém: rendezetlen tisztviselő-kérdés szomorú lakba-szökkenése.

Avilágháborút követő idő a biztos egzisztenciák alkonya lett. A jövőbe épített ényvárak egymástán döltek porhabuktak a nyugdíjra, élet- és vagyonosításra alapozott várakozások. De az ebben rejlő veszedelemre minden régi kultur-állam hamarosan ráeszmélt: a lehetőséghez mérten kereste az orvoslási módszereit, addig nálunk máig se történt egy kísérlet a tisztviselő-probléma megoldására.

Az üzemek, iparvállalatok és magán-kadaók szociális hanyagságaihoz azonban még csak nyúlunk se lehet akkor, amikor épp a legfőbb munkaadó, az állam megelégedő olyan példával, mely Hecceg László és Borusz László-féle sorsokat próbál. Az állam, melynek megfeszített konfidációs tevékenységében minden alkalommal a teljesítőképességére féltékenyen szüksége volna!... Mikor nem bán a ma, de a holnap feladatainak súlya a gondokkal terhelt vállalkozó nyugati: külön nemzeti szerencsétlenség. Róma számára minden hasonló példa, mely győzheti meg aktív munkásait, hogy a jövőben az állam, fügletlen gomb-számba írja őket. A világháború folyamán lehetséges, hogy „az nyer, aki tovább bírja a kekket”. De vele szemben a ma igazsága, hogy a helyezkedés küzdelmében csak az állam győzhet, melynek idegei nem a szociális tetemrehívások látványát. A társadalom viharos vajadásának csúcsai hol itt, hol ott ütnek fel tájékozhatatlanul s bár minket eddig még is kimélt elemek pusztítása, de annál inkább a közvetlen szomszédságunkban. Valahelyes dolog-e, elégtelenségéből talajt lengetni a rendbontás nemzetközi lélekforzói alá, hogy amerre lépnek, csupán morál és elkeseredéssel találkozhatunk?

Nem közömbös az a kérdés sem, hogy Hecceg Lászlók és Borusz Lászlók példája milyen morális kihátással lehet a ható tisztviselő-szükségceniára és y miféle munkára tarthat ilyen körülmények közt számot az ország? Vajon háknak szolgálhat buzdítására a jövő előld, vigasztalan képe? Lesz-e olyan önén hivatalnok egyáltalán, kinek a laka közben csattanó tragédia pillanatá is elsősorban szolgálati kötelessége son eszébe?

— „Le a kocsikról mindenki...” — ion hányszor fog elhangzani a románian emberi, humánus parancs a végzések percekben lélek-emelőn s nem lesz-e yszerű természetesség, ha az éhkoppo-

holnapot rettegő alkalmazott kötelessége helyett inkább az örízetlen zsákmánynak maradt kasszára gondol...? Lehet-e emberföltöti idealizmust követelni ott, ahol a nyomor mindennapos vendég? S szabad lesz-e majd pálcát törni azok fölött, kiknek megörölt idegzetén, lelkiismeretén túlnó a kísértések ereje?

Kényelmetlen kérdések ezek, tudjuk. De mégis fel kell tennünk őket abban a reménységben: hátha az a román sajtó, mely egyre gyakrabban tisztel meg minket reflexióival, talán reagál is lelkielgőítő feleletet. Nemrég a cenzura vitája alkalmával előkelő lapársunk, az „Indreptarea” véleménye az volt, hogy „kivételes esetekben kivételes eszközökhöz lehet nyúlni”. Nos, itt az alkalom! Lépjünk közbe mindnyájan fölemelt szavunkkal Hecceg László elszerecsétlenedett állami alkalmazott közérdekű és kivételesen tragikus esetében! Mert reméljük, hogy ezek az excepcionális eszközök nem csupán olyankor vannak kéznél, mikor jogokat nyírni, hanem akkor is, amidőn adni s

tenni kell...? Vagy talán kevésbé fontos érdeke Romániának az, hogy nyugodt jövő reményében lekiismeretesen dolgozó munkásai legyenek, mint egy olyan fórum fennmaradása, melyen mód kínálkozzék a kákán hivatalból csomót keresni? Egy Szent György napján nyitva maradt üzletnek félelmetesebb következményei volnának, mint sok becsukott koporsónak...?

Nem vagyunk hajlandók hinni. De hisszük, hogy illusztris román lapársaink hozzászólásainak az állam- és polgárainak összessége több hasznát venné ez esetben, mintha rég elavult intézmények védésére, vagy közellátó intézkedések fedezésére fordítják a drága időt. Természetesen, ha ugyanannyi buzgalmat szentelnek ezeknek a kérdéseknek is, mint amazoknak. Akkor talán még azt is remélhetjük, hogy a kormány reprezentánsai is tudomást szereznek azokról a tarthatatlan szociális állapotokról, melyekről meggyőződniek s melyeket orvosolniok egyébként figyelmeztetés nélkül is kötelességük lenne.

P. Gulácsy Irén.

Hindenburg, a német köztársaság elnöke

Nyolcszázkilencvenötezer szótöbbség — Európa sorsát dönti el a német választás eredménye

A német ember-rengeteg felzúgott a világ jövőjének sorsának fellegeibe s a szél s a rádió, a táviró, s a kávéházi beszéd s a lapok gépei egyformán ugyanegy nevet továbbbitanak. A marsall nevét, akinek szögletes feje, a felkunkorgós porosz bajusza most megidéződik a multból, a marsall nevét, akinek ezüstfehér haja, kimúlt divat szerint úgy áll égfélre fésülve, mintha minden szála egy-egy levitézlett német szoronyra volna a szimbóluma.

Hindenburg tegnap a német birodalom elnöke lett.

Hindenburg. Ez a név úgy reszketett végig tegnap a világon, mint egy gránát-robbanás. Mindenki tudta, hogy Hindenburg elnökjelölt s hogy mögötte a jobboldali német polgárság tekintélyes tömegei sorakoznak. A jelölt Hindenburg neve azonban még nem volt több egy pusztá reményszcenciánál. Egy felvonuló öreg tarack volt, amit érdeklődéssel néz a bámszkdó, de elég közel merészkedik hozzá férközni kíváncsiságában. Mára ez a kíváncsiság egyszerre átíjedit valami zavart meglepetésbe. A tarack megdördült s a világ tájékozatlanul lesi az explózió utáni eredményeket.

Lehet, hogy a lövés senkit sem talált s Hindenburg nyugodtabban fog állni a német nép kormányzásának kerekénél az európai konstellációban, mint bárki más.

Lehet, hogy a választásnak külpolitikai következményei lesznek, hiszen eddig a hatalmak leginkább azért nem tiltakoztak Hindenburg jelölése ellen, mert a marsall megválasztása kissé illuzóriusnak tűnt az ő szemükben is. Már pedig hiába sérteni a belpolitikába avatkozás tapintatlanságával a német érzékenységet, igazán fölösleges lett volna.

A választás azonban meglepetést hozott, amint Hindenburg Tannenberg óta általában a meglepetések embere. A meglepetéseké s a vele szemben, vagy mellette állókra egyaránt tájékozatlanságot keltő

fordulatoké. S ebben a pillanatban Hindenburg megválasztása előtt a világ általában igen tájékozatlanul áll. Valószínű, hogy a választás okozta szenzáció kirobbanásának a hangja nagyobb lesz a tényleges hatásnál. Valószínű, hogy külpolitikában csak Franciaország fogja nehézményezni a német nép ítéletét. De történhetik esetleg másképp is.

Német belpolitika szempontjából mindenesetre a középpártok felülrőlőését fogja eredményezni a választás. Három millió nyílt programmal bíró kommunista és tizenegymillió Hindenburg-párti választó között a legnagyobb valószínűség szerint színe-java fel fog szivódni a demokratikus mérsékelt elemeknek.

Az első jelentés a végleges választási eredményről ezeket közli:

Hindenburg	14,639,927
Marx	13,744,469
Thaermann	3,789,428

szavazatot kapott. Megoszlik 728,429 szavazat. Eszerint leadtak összesen 32,902,255 szavazatot, vagyis körülbelül 6 millióval többet, mint az első elnökválasztáson. Macklenburg néhány kerületéből még nem érkezett meg az eredmény, de ez a választás sorsát nem befolyásolhatja.

Hindenburg tábornagyot Marx-szal szemben 895,255 szótöbbséggel a német birodalom elnökévé választották.

Az egész német birodalom területén este fél 9 órakor a választási eredmény a következő: Hindenburg 662,000, Marx 788,810, Thaermann 106,758.

Éjfél 11 órakor Hindenburg egymillió szavazattal vezetett.

Éjfél után azonban Marx tört előre és akkor került a sor a Ruhr-vidék még eddig ismeretlen szavazataira, melyek nyolcvan százalékban Marxé voltak. Berlinben a kissé megriadt lelkesedés újult erővel tombolt az utcákon. Az éjfél 1 órai összámlálásnál Hindenburg elmaradt

Marx mögött. Később szavazott le München, Magdeburg, Lübek, Elberfeld,

Hogyan győzött Hindenburg

Berlin, április 27. A szavazás vasárnap reggel 9 órakor kezdődött Berlinben és egész Németországban, de az első órák külsőségei még nem mutatták azt a páratlan izgalmat, amellyel az egész világ a német elnökválasztásra figyel. A belügyminisztérium épületében gyülekező külföldi újságírók egyike meg is jegyezte, hogy Páris idegesebben várja az eredményt, mint Berlin. A berlini Kurstrasse és Spittelmarkt sarkán délután fél 4 órakor mintegy 30 személyt szállító nagy teherautó nekiment a gyalogjárónak és fölborult. Az autón levők közül a kommunista párt hat kortese súlyos sérüléseket, többnyire kéz- és lábtörést szenvedett. Több helyen komolyabb összeütközésre került a sor, Hindenburg és Marx hívei, de főleg a kommunisták között.

Különösen Berlin keleti részében voltak véres veredések. Nagyon izgatott volt a hangulat Neuköllnben, ahol a Reichsbanner-szervezet és jobboldali szervezetek tagjai nagyon fenyegető magatartást tanúsítottak egy csoport kommunista ellen, akik teherautókon akasztófát állítottak föl, amelyen Hindenburg és Marx képe függött. A választásban való részvétel általánosságban nagyobb volt, mint márciusban és egyes kerületekben 85—90 százalékot tett ki. Az eddigi számítások szerint Berlinben a szavazásra jogosultak 85 százaléka, tehát 12 százalékkal többen adták le a szavazatukat, mint márciusban. A korábbi választással szemben az asszonyok is nagyobb mértékben vesznek részt a választásban, Magdeburgban és Hannoverben — Hindenburg városában — a választók 90 százaléka adta le a szavazatát. Flékn volt a választásban való részvétel Potsdamban is, amelynek külső képét a régi birodalmi színeket viselő zászlók adták meg.

Berlin, április 27. Egy újságírónak alkalma volt itteni ántánt és semleges diplomatakkal beszélni, akik egyértelműleg annak a meggyőződésüknek adtak ki-

Düsseldorf és aztán végleg Hindenburg mellett döntötte el a választás eredményét.

fejezést, hogy a mai német választásokon dől el Európa sorsa. Ha Hindenburg győz, úgy megbukik a Painlevé—Caillaux-kormány és hallatlan erővel támad föl a jobb oldali, a Müllerand—Poincaré-reakció.

Hindenburg megválasztása és a berlini sajtó

Berlin, április 27. A „Zeit” azt írja, hogy a baloldali sajtó idézte elő Hindenburg megválasztását, amely a legutóbbi hetekben olyan agitációt fejtett ki, amely az ingadozó választópolgárságra elriasztó volt. A „Deutsche Zeitung” kifejti, hogy Hindenburg elnökségével Németország új korszaka kezdődik. A megalázkodás helyébe a méltóság és a becsület lép. A „Vorwärts” szerint Hindenburg megválasztása egyáltalán nem jelenti a köztársasági alkotmány megváltoztatását, amelynek a birodalmi gyűlésben többsége van.

A „Berliner Tageblatt” az eredményben az éretlenség diadalát látja. A birodalmi blok győzelme kétséges, minthogy a győzelem kizáróan Hindenburg személyének köszönhető.

Hindenburg és a francia sajtó

Párisból jelentik: A német választás előestéjén a francia lapok már számoltak Hindenburg győzelmével. A „Matin” írja, hogy Hindenburg megválasztása esetén a francia miniszterelnöknek nehéz volna közeledést hirdetni. A nacionalisták tüntetésével szemben, nehéz hinni Németország békés érzületében. Hindenburg győzelme a Wilhelm-strassei főhadiszállás hatalmának visszaállítását jelenti.

Az „Ere Nouvelle” írja: Hindenburg békészerető nyilatkozatai ne ejtsenek bennünket ábrándokba. Hindenburg vezére a nacionalistáknak és ellensége a demokráciának. Ebből a szempontból fogja irányítani a német birodalom sorsát a jövőben.

visszhangja lesz a kamarában s a szenátusban úgy a Magyar Párt, mint a nemzetipárt s az averescanusok részéről.

Gyárfás Elemér a következő manifestumot bocsájtott ki:

„Csikvármegye választópoigáitaihoz!

A szenátorválasztást eldöntötték olyan eszközökkel, amelyeket a közéletben sohasem volna szabad alkalmazásba venni. Másodszor távozom el verve Csikvármegyből. Nem indulhatok azonban anélkül útra, hogy őszinte szívvel hálás köszönetet ne mondjak székely testvéreimnek, akik a reám bízott szent ügyet oly könnyéig megítható ragaszkodással, szeretettel és önfeláldozással támogatták. A jó Isten jutalmazza megálhatóságukat s adjon erőt mindnyájuknak a nagy megaláztatás elviselésére.

A választás aktái még nincsenek lezárva, itélni fog felettük a közvélemény, a művelt világ és az Uristen. Én tudom, hogy a közbizalom megnyilatkozása tényleg nekem adta a szenátor-mandátumot. Kötelességem.

APOLLÓ MOZGÓ

Atlantic sláger! **A szerelem piacán** Atlantic sláger!
Ma, kedden először: **A szerelem piacán** Ma, kedden először:
Megható történet 8 hosszú felvonásban.
Egy fiatal asszony története. — Pazar kiállítás. — Kápráztató toalettek.
A főszerepekben: **Corrine Griffith és Convey Tearle.**

ségemnek érzem tehát, hogy lankadtna buzgalommal folytassam közéleti munkámat és székely testvéreim érdekeit szolgáljam. A csapás a gyengét megtöri, az erősét megacélozza. Minket nem tör össze a mért csapás, hanem összekovácsol. Székely testvéreim, fel a fejfel, fel a szívet!

Gyárfás Elemér.

Nem bizonyult be, hogy a szilontai adókieltek meghamisítottak a jegyzőkönyveket

Tegnap befejezte a törvényszék Szilontai ügyét a szilontai adókieltek vizsgálata és meghozta az ítéletet.

A bíróság 8—14 napi fogsázbüntetést szabott ki, azonban az ítélet indoklásában megállapítják a tanuallomások vizsgálati jegyzőkönyvek alapján, hogy az adókieltek teljesen szabályszerűek voltak és a jegyzőkönyvekben sem változtatás, sem hamisítás nem történt. Ennek dacára Balogh az ítéletet el 8 napi elzárásra a bíróság, mert két feljelentő állította, hogy az ítélet 1000—1000 lelt elfogadta. Berindeant és Patócsot azért, mert hivatalos munkájukért pénzt kértek. A bíróság elítélte a vádlottakat emiatt, de megállapította, hogy hivatali ténykedésükben dacára, hogy pénzt kértek, vagy elfogadtak korrektséget nem követtek el.

A vádbeszédet a fő tárgyaláson Seran Adrian mondotta el, aki megvesztegetés, csalás és csalás kísérlet miatt kért ítéletet a vádlottakra.

Dr Andru Széver ügyvéd védőbeszédeben kijelentette, hogy itt tulajdonképpen az adóköteles polgárok vitnak harcot adókieltek-bizottság ellen. Azt hitték, ha bizottságot sikerül diszkreditálni, az adó is leszállíthatják. Megállapítja, hogy a feljelentők terhelő valomásán kívül a vádlottak, ellen nincsen bizonyíték.

A védőbeszéd elhangzása után a bíróság ítélethozatalra vonult vissza.

Balogh Györgyöt nyolc napi elzárásra, Berindean Lászlót 14 napi zárásra és 3000 lei pénzbüntetésre és Patócsot 8 napi elzárásra és 200 lei pénzbüntetésre ítélték. A fogsázbüntetést vizsgálati fogságban kitöltöttnek vették. Az ítélet ellen az elítéltek felebbezték mert egyáltalában nem érzik magokat bűnösnek.

Börgarnitúrák, hencseracok, rendelésre és készen is kaphatók.
GIDÁLI MANÓ
kárptos, S. r. Clorogariu (volt Uri-utoa) 2. szám.

Földes
modern cimfesiő műterme
Strada Saguna (Kapucinus-u.) 19

Miért bukott meg Gyárfás Elemér a csiki választáson

Buósúklátlványa választólhoz

Vasárnapi lapszámunkban telefon-tudósítás alapján már jelentettük, hogy Gyárfás Elemér dr. a Magyar Párt szenátor-jelöltje Florea Gyula volt prefektussal szemben kisebbségben maradt. A hivatalos közlések szerint Gyárfás Elemérre 2401, Florea Gyulára 6219 szavazatot adtak le, ebből azonban még hiányzik a tölgyesi szavazatok. A szavazatok számának ez a nagy különbsége megdöbbentő. De megdöbbentők azok a tudósítások is, amelyek a Magyar Párt bizalmi férfainak letartóztatásáról szólnak, amelyek elősegítették a győzelmet a legmagyarabb kerületek egyikeben. Az urnák mellől eltávolították a bizalmi férfiakat, csendőrokre bízta az urnák őrzését.

A rákosi kerületben 699 ember szavazott le fehér papíron Gyárfás Elemérre és másnap reggel 201 szavazatot ráláttak szürke papíron Florea nevével. Gyimesen 110 szavazatot adtak le Gyárfásra és reggelre 143 szavazata volt Floreának.

A pártok képviselői megjelentek Hardrea prefektusnál és előadták a történeteket, rengeteg panaszt, köztük, hogy a csendőrokok még az épületben lakó tanítónőket is eltávolították. A prefektus azt felelte, hogy minden felelősséget elhárít magáról, a felelősséget kizáróan Peter Julianak, a választás vezetésére delegált prefektusnak kell viselnie. A reprezentáns román körök a legnagyobb felháborodással beszélnek ezekről a választási visszaélésekről. Bizonyos, hogy a választásnak nagy

A magyarság ünnepe lesz a nagyváradai Ady-est

Tavaszi volt akkor is, májusforduló, biadalmi tavasz. Tizenhét esztendeje... Nagyváradra akkor kezdett felfigyelni egy ország közvéleménye, mint szellemi vezető vidéki empóriumra. A „Holnap”-társaság akkor bontotta ki a zászlóját. Ady Endrével élükön akkor nyitottak test a konzervatív magyar irodalom falain Babits Mihály, Emőd, Dutka és Juhász. Tizenhét évvel ezelőtt!

Mert tizenhét évvel ezelőtt fiatal volt a város, kulturájában egyaránt bizakodó, hívó és erős! Az Ady Endre neve előtt azóta egy ország hajtotta meg a legfeltétlenebb elismerése zászlaját.

Vajjon megérti-e a kései Nagyvárad, hogy tizenhét évvel a magyar versírás, legjelentősebb részszánsza után ma is Ady Endre az ő legnagyobb kincse, amit elvenni tőle nem lehet, sem pedig elvitatni nem.

A magyarság, de kiváltképpen Nagyvárad magyarságának lesz legsajátabb ünnepe e hét végén a nagyváradai Ady-est!

Az ünnepi estély bevezetőjét Janovics Jenő, a kolozsvári színház kitűnő igazgatója tartja meg, aki az Arany és Petőfi irodalmán felnőtt generáció hódolatát teszi le bevezetőjében Ady szelleme előtt.

Janovics után Tarnóczy Lajos a régi magyar politikai és társadalmi élet konstrukcióját fogja fölvezetni az emlékezés táblájára. Tarnóczy előadása során rég elhantolt események, szenciációk elevenednek fel magyar multunkból s ezen emlékek közül domborítja ki avatott kézzel a jeles pap-előadó Ady robusztus reliefjét.

Igen érdekes és merőben új életreszteleket rejtő előadás lesz a Franyó Zoltáné, ki intím közelségből fogja Ady-nak Lédához való viszonyát ismertetni.

Az előadás többi szereplőin keresztül már maga az elhunyt óriás költő szólal meg: Zala Béla, az országos nevű szavalóművész, Hegedűs Béby és Rácz Imre operaházi Adyt olyan interpretációban adják, amilyenél jobbat nemcsak Erdélyben, de a határon túl sem ismernek Adv hívei.

Tisztviselőknek és munkásoknak
20% engedményt ad
DENGELEGI uri szabó
Str. Gen. Berthetot (Sal Ferenc-u.) 17.

POPPER BALLY MATHAN CIPŐK
REICHARD DEZSŐ céghez
megérkeztek.

HAVI VAGY HETI

kedvezményes fizetési feltételek mellett árusítunk vásznakot, sifonokat, batisztokat, zefíreket, női és férfi szöveteket.

Vitrael Gábor és Rosenblat
Pável püspök-utca 10. szám alatt

Tragédiák a tisztviselő-fronton

A lateiner-ember előtt valamikor az állami szolgálat volt az elhelyezkedési törekvések célpontja. Főleg a vasutat és postát ostromolták sokan. A biztos, jó előmenetel, különféle kedvezményekkel: szabad menetjegyekkel és bevásárlási könnyebbségekkel járt karöltve. Az állam a legjobb gazda, volt az általános vélemény, mint hogy csakugyan, a hivatalnokai sors szürke robotosai itt számíthattak a legmesszebbmenően humanus elbánásra, betegségeik esetén gyógykezelésre, megfelelő időtartamu pihenésre, vagy — ha nehéz szolgálatuk közepett elszerecsélenedtek és megrokkantak — kártérítésre, nyugdíjra, holtig megélhetésre: családostól.

Ezzel szemben ma tagadhatatlanul megállapítható, hogy a 20–30 szolgálati évvel rendelkező hivatalnok is — ha csak lehetősége kínálkozik rá — elmenekül az állam szolgálatából, ki, a szabad pályákra és hozzányúl a megélhetés legfantasztikusabb módjait is inkább, mintse munkaerejének, gyakran életének naponta való kockáztatása mellett várja a sivar holnapot, a legbizonytalanabb jövőt, vagy megrokkannása esetén a fagyos-szájú komor vendéget: a nyomort.

Panaszos levelek özöne érkezik be naponta szerkesztőségünkbe. Mindből az örjítő gondok, terhes vádak, a kétségbeesés tördelt hangjai kiáltanak az égbe. „Segítsünk”, mert elvesznek...! „Tegyük” valamit a mostoha gazdához került tisztviselőért, még mielőtt a Körös medre, a gyufa-mérge, vagy a padlás gerendája nyujtana végreleges megoldást sötét életproblémáikkal. „Intézkedjünk”, hogy az állam hűségének bizonyult, szorgalmasnak bevált és szolgálat közben megrokkant alkalmazottai felé mozduljon meg végre az a kéz, melytől joggal várhatják is a cselekvést.

Alig merjük megvallani ezeknek a szerencsétleneknek, hogy „segíteni” — fájdalom — nem áll módunkban. Tennünk csupán annyit lehet, hogy fehér-mezős hasábjainkra megkisereljük fölronni fekete betűkkel a humanizmus — a lelkiismeret — kikíváncsózó jajsavát. Azokat a konkrét eseteket, melyekről meggyőződést szereztünk, melyeknek körülményeit bevizsgáltuk. Az „intézkedés” csak annak áll módjában, akit a keserves mementók illetnek: az államnak, mely véleményét tudvalevőleg ritkán kölcsönzi másodrendű polgáraitól és a kisebbségi sajtótól.

Ime valami, ami a nyilvánosság elé kívánczik!

Herczegh László mozgópostai tisztviselő. Három éve mozdulatlanul fekszik összetört testtel, bénán Str. Xenopol (Lakatos-utca) 10. számú lakásán. Élete „legszébb” éveit fogyasztja: 31 éves... Krisztus-szakállal sapádt arca körött, a szenvedések keresztjére feszítve várja a megváltást... Jöttömre remegő izgalom futja át roncolt tagjait. Leülök vele szembe s úgy hallgatom sorsának szemérmes gyónását.

— Mozdópostai hivatalnok voltam — mondja halkán. — Az impérium-változás után átvettük a bukarest-nagyváradai vonal szolgálatát. 1922. december 3-án történt a dolog, Bukarest északi rendező-pályaudvarán... Nekiünk mozgópostásoknak mindég az indulás előtt egy-két órával kellett beszállnunk. Beszálltunk tehát és vitték be

a nagy pályaudvarra, az induláshoz. A váltót azonban hibásan állították, így belefutottunk a Simplon-expressz szerelvényébe. Az összeütközés pillanatában épp munka közben voltam, szortíroztam a kocsik közepén, a dolgozó-széken. A rázkódás földobott, roppant erővel bevágott a fiókok közé, Recsegett, ropogott köröttem minden. A Simplon-expressz szerelvénye a nagy menetsebesség folytán fölünk futott, eltemetett minket. Ma se tudom, honnan volt még annyi erőm, lélekjelenlétem, hogy kivonsoltam magam a kocsik csörömpölő romjai alul és odakiáltottam altisztjeimnek:

— Mindenki le a kocsiról!

A sötétben éreztem, hogy földet ért a lábam. Aztán elvesztettem eszméletemet.

A szó elhal a vértelen ajkakon, Herczegh László mellén hevesen emelkedik a takaró. Szaggatott hangon folytatja:

— Mikor magamhoz tértem, szörnyű fejfájást éreztem. Inkább csak sejtettem, hogy valami nagy szerencsétlenség történthetett velem. Az emlékeim erre vonatkozólag hiányosak. Altisztjeim mondták el később, hogy hazahoztak Nagyváradra. A derék emberek nem akartak egy távoli kórház falai közt hagyni...

Itt Herczegh László édesanyja, egy biedermyeresen finom, törekeny matróna (Nagyvárad város hosszú időn át volt aljegyzőjének özvegye) veszi át a szót.

— A három orvosból álló, hivatalos orvosi konzilium itthon agyrázkódást, kisagyvérzést, súlyos gerinczúzódást, gerincvelő-gyulladás, a bal vese megromlását, a bal szem elpusztulását, vagyis százszázalékos rokkantságot állapított meg. Tessék, itt a látlelet!

Olvasom a bizonyítványt, melynek szövege román. A szenvedő ember halkán kéri:

— Ne tessék megmondani, hogy mi áll benne. En csak annyiról tudok, amennyit az anyám felsorolt. És nem is akarom tudni a többi.

Magamnak tartom hát a bizonyítvány szövegét. De amíg olvasom, érzem, hogy a kezeim hűlnek. Megrendülve kérem:

— S ezzel szemben milyen intézkedéseket tett a posta...?

— Fél évig kaptam a fizetésem, fél évig a törzsfizetésem felét. Aztán egyszerre megszűnt minden. Előzetes értesítés, egy sor írás nélkül. Se nyugdíj, se végkielégítés, se kártérítés, elbocsátás, — semmi...

Kiderül, hogy még a hivatalosan kiküldött konzilium orvosi és kocsiköltségével is a munkaképtelenné vált családfe tartót terhelték meg. Tizenöt év, véglegesített állami szolgálat után a mostoha gazda semmit sem tett munkában elszerecséltetésedett alkalmazottjáért, aki — a látlelet szerint — örökre keresésképtelenné vált... A Bukarest északi pályaudvari karambol nem volt reprezentáns vasuti katasztrófa, csak afféle házi-baleset, melynek áldozata senkit se érdekelt többé.

— Nem támasztottak igényt? Nem nyújtottak be kártérítési keresetet?

— De igen. Már 1923 június havában. Még tárgyalás sem volt, — feleli csüggedten az eltört gerincű, világát-vesztett szemű mártyr.

A napok multak szürke közönyben, részvétlenül. Csak a szükség talál rá mind-

DORIAN FILMSZÍNHÁZ

Ma, kedden

Sodoma és Gomorha

Monumentális film 2 részben 12 felvonásban. Rendezte: Kertész Mihály.

A főszerepben: Várkonyi Mihály és Lucy Doraine.

Dorian film!

A két rész együtt.

Az előadások pontosan 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

gyakrabban a becsülettel végzett, vértanúsorsral pecsételt munka siralomháza. Herczegh László munkaképessége lett, harmincegy éves államhivatalnok félrerakott kis vagyontkáját, édesanyja ékszerait, ezüstjét, a fekvő nagybeteg felsőruháit, — már elvitte... De követelőző markába nincs többé mit adni...! Gyógykezelés? Orvosságok? Arra már rég nem telik. És kiút, a Lakatos-utcai kis házban ködlik, fényeket egy készülő tragédia...

Az elkínzott lelkekben még ellenszegül a vallás, az emberi méltóság, a jogérzet búszkesége.

— Kérem — szól félreérthetetlen keménységgel Herczegh László — kiméltjen meg mindemki a segélyadományoktól. Az volna számomra az utolsó út. Én a szolgálatom áldozata vagyok, tartsa kötelességének fölöttes hatóságom intézkedni és az állam rólam gondoskodni. Szégyelem, hogy így kellett megjelennem a nyilvánosság előtt, de úgy látom, másképp nem jutok eredményre.

Herczegh László vallomáshoz e helyt nincs hozzátennivalónk.

Boruzs László véglegesített, 18 szolgálati évet betöltött vonatfékező a másik eset. Az impériumváltozás után esküt tett, átvették a CFR szolgálatába.

— 1921-ben történt, — mondja Boruzs Lászlóné. — Az uram Érmihályfalván volt kint szolgálatban. A hátulsó harmadik kocsi kapcsolta éppen, mikor a vonat hirtelen megindult. Az ütközőről a kocsi alá esett. Három vagon keresztül ment rajta.

Mikor a szerelvény elhaladt, összedűlt a véres embert, bevitték a forgalmi irodába, bekötötték. Ott hónapig feküdt Str. Pasteur (kórház-utcai) lakásán súlyos belső és külső sérülésekkel. Ott hónap múlán elvonszorgott, jelentkezett szolgálatra, könnyebb beosztást kérve. 1923 februárjáig ismét munkát teljesített. Akkor megint nehéz szolgálatra, tehervonatara osztották be. A pihenés nélküli hosszú utakat, az időjárás viszontagságait nem soká bírta a megromlott szervezet. A sebek kiujultak, Boruzs László fékező minduntalan leszédült a kocsiról, összeesett. Rettenve kellett számolnia a lehetőséggel: egyszer olyan szerencsétlenül talál lezuhanni, hogy a robogó vonat izekre tépi. Benyújtotta ismét folyamodványát, majd nyugdíjazását kérte. Elutasították.

— Ügyvédre nem telt — mondja Boruzs — így hát vártunk, hogy valami intézkedés mégis történjék. Talán fölülvizsgálata hívják az urat...! De semmi se mozdult. Erdeklődésemre később azt a felvilágosítást kaptam, hogy az uram el van bocsátva, nincs semmi keresni valónk, semmi követelésünk. Pedig befizettük a nyugdíjat és a fénjem 18 évet töltött nehéz szolgálatban! Ott nyomorodott el.

Boruzs László valamivel mégis szerencsésebben járt, mint az összetört mozgópostás. Mert bár a régi, kipróbált lelkiismereti alkalmazott nem mer többé a felelősség tudatában vasúti szolgálatra vállalkozni: de könnyebb munkát azért még bír. Vízszont hét élő gyermeke van, kik közül a legkisebb öt éves...! Az ő holnapjuk is tragédia-illatú. Addig is, míg az új nyugdíjtörvény életbelép és róluk — remélhetőleg — megfelelő gondoskodás történik: ezek az egyszerű emberek sem segítyt; munkát kérnek. Az egyik 11 éves gyermeket üzletben lehetne használni, pár lei keresethez juttatni, mint kifutó-fiút. Egy 15 éves leányka most épült föl súlyos mellhártya-gyulladásból. Ő is dolgozni akar. Legyen Nagyvárad társadalma irgalommal a sorslátogatott derék család iránt, legyen humánus

(-y.)

A Kereskedelmi Csarnok elhalasztotta a választásokat

A Kereskedelmi Csarnok vasárnap tisztújító közgyűlést tartott, amelyen félreértésből némi kis vihar zajlott le. A felületes hallgató azt hihette volna, hogy ellentétes táborok tökéletes össze, azonban a közélet mozgalmainak ismerői megtalálták az incidens nyílját. Ez nem más, mint az, hogy a Csarnok tagjai rég nem választottak s ez a választási energia siklott itt ott mellékvágányra s idézett eő talán hangos, de nem jelentékeny perpatvarkodásokat. Hozzájárult még az is, hogy a közgyűlés nagyon hosszúra nyúlt s a tagok türelmetlensége arra indította a vezetőséget, hogy a megkezdett választást elhalasztassa. Kiderült, hogy az incidensekben a kiskereskedőknek nem volt semmi része s e tekintetben Weiss Vilmos, a kiskereskedők társulatának elnöke kijelentette, hogy semmi kifogásuk nem volt a jelölő lista ellen, mert ez éppen annyi kiskereskedőt jelöl a bizottságba mint eddig volt, azaz hetet s ők az arányszám megváltoztatását ren is kívánták. Balázs Márton azért nem jelölték, mert kénszeregyesége után lemondott az elnökségről s ma már nem tartozik a kiskereskedők karába, hanem a fásokéba.

A közgyűlést dr. Popper Ákos vezette. Dr. Fried János főtitkár terjedelmes jelentésben számolt be a Csarnok 1924. évi működéséről: Az általános gazdasági krízist a Csarnok tagjai is erősen érezték.

A nagykereskedői tevékenység, amely eddig Nagyvárad legfőbb gazdasági erőssége volt — a lejárgadozása következtében — slagnációra kényszerült. Akadályozta az üzletmenetet a nagy pénzühiány is, amelynek különösen lokálisan érezhető — egyik legfőbb oka a túzifia-export s ünetelése volt. Mindamellett a nagyvárad nagykereskedők minden nagyobb megvásárlásánál nélkül élték át a gazdasági válságot. A Csarnok akciót indított az iránt, hogy a Banca Nationala Nagyváradnak nagyobb lezárási hitelet nyújtson. A kormányzat az a rendelkezése, amellyel a vámtelekeket — a belöldi ipar védelmére — növelte, szinte sérlemes volt a kereskedőkre nézve, mert a magas vámok következtében a nélkülözhetetlen iparcikkek behozatala is megnehezült, aminek importtal foglalkozó várad nagykereskedők épp úgy kárárt látták, mint maguk a fogyasztók. Emiatt a nagykereskedelmi forgalom Váradon a múlt évben mintegy 20-25 százalékkal csökkent. A Csarnok igyekezett a kormány vámpolitikájára befolyást gyakorolni, de nem sok eredménnyel. A gazdasági krízis a detailkereskedelemben is éreztette hatását, amit a fizetési képtelenségek számának növekedése is mutat. Megállapítható azonban, hogy a fizetési képtelenségek elsősorban a konjunkturális változatok érintették, míg a régi, szolid cégeket kevésbé. A Csarnok megszervezte hitelnyújtó-védelmi osztályát, amely szoros kapcsolatban működött az ország többi hasonló intézményével. A jelentés ezután a lakbérleti törvénynek a kereskedőkre sérelmes rendelkezéseire tér át.

Ezen a téren minden akció megírt az ország kereskedő egységének hiányán. A kereskedőknek azonban a jövőben is folytatniuk kell a harcot a Vadul Comercialért és harcolni kell az ellen az antikommerciális irányzat ellen, mely a kereskedelmet fölöslegesnek tartja. A jelentés ezzel kapcsolatban megállapítja, hogy a várad hatóságok, a kereskedőkkel szemben mindig tapintatosan járják el és köszönetet szavaz a nagyvárad saájónak azért, hogy a Csarnok akciót mindenkor készséggel támogatta.

Az adókövetések ellenőrzésére a Csarnok adóügyi irodát szervezett, amely sikeresen működött. Eredménnyel járt a Csarnok akciója a csatornázási- és vízdíjak leszállítására vonatkozólag is. A Csarnok kebelében működő választói bíróság — sajnos — nem talál olyan megértő támogatásra, mint például Arad Temesvár hasonló intézménye, jóllehet a perel gyors lejártyalása elsőrendű érdeke a kereskedőknek. Az elmúlt évben mindössze 50 per tárgyalta a választói bíróság, amelyet a tagok a jövőben remélhetőleg fokozottabb mértékben fognak igénybe venni, mint eddig. A kereskedelmi iskola elégetti tett a felsőbb hatóságok rendelkezésének s bevezette a román tanítás nyelvét.

A jelentés végül kegyeletos szavakkal emlékeztet meg a Csarnok elhunyt tagjairól, köztük Balog Vilmosról. E kérdésnél Wertheimstein Viktor nehézményezte, hogy a jelentés nem eléggé domborítja ki azt az érdemeket, gazdag és őnzellen tevékenységet, amit az elhunyt Balog Vilmos fejtett ki a Csarnok javára. Indítványára el is határozzák, hogy Balog Vilmos bankigazgató arcképét megfestik a Csarnok számára.

A pénzürti jelentést Grósz Géza olvasta fel. Eszerint a Csarnok 1924-ben 1.968.344.06 lei budgetiel dolgozott, amely az új költségvetés szerint ez évben 2.225.000 leire fog növekedni. A múlt évi veszteség 36.447.03 lei volt.

A jelentés ezután a közgyűlés tudomásul vette s a felmentést megadta. Ezután felolvasták a hivatalos lista jelöltjeit, akiket a közgyűlés többsége megjelölt.

A választások tartamára Radó Samu vette át az elnöklést. Löwy Sándor 30 tag aláírásával indítványt tett, hogy titkos szavazást rendeljen el az elnök. Radó Samu azzal az indoklással, hogy a harminc aláíró közül két tag aláírása vitás, a titkos szavazást nem tartotta időszerűnek, amire nagy zaj támadt. Wágner Mór az elnöklés módja ellen emelt kifogást s több hangos, éles kifakadás után, amely csupán egy kis csoport terrorja volt, a további zaj elkerülésére az elnökség kimondta a titkos választást.

Két szavazatszedő bizottságot küldtek ki, az egyiknek Wertheimstein Viktor, a másiknak Kelen Béa volt az elnöke. Az összes szavazatokkal elnöké egyhangu felkiáltással Popper Ákos dr-t választották meg, akit percekig éljeneztek. Radó Samu korelnök formás beszédben üdvözölte dr. Popper Ákost, aki a Csarnoknak alapítása óta legbüzsőbb tagja és hosszú időn át elnöke volt s tevékenységével, egyszerűségével, áldozatkészségével s vezetésével a Csarnok fejlődésében eléggé nem méltányolható érdemeket szerzett. Szavait állandó helyeslés kísérte.

Majd nagy tumulus és állandó zaj közben kezdték venni a választást. A kereskedők csoportokba verődve izgatottan tárgyalták meg egymás közt a történeteket.

Löwy Sándor kiskereskedő, a leghangosabb ellenzéki tag leintésével igyekezett csendet teremteni. Az állandóan s nem csillapodó zajban több apró incidens is történt, amelyek gyorsan elsimultak. Egy félreértés alkalmával azonban parázs incidens játszódott le. Somló Jenő kereskedőnek Lusztig Sándor kereskedelmi ügynök valami megjegyzést mondott, amit szóvalítás követett és Somló tetleg inzultálta Lusztigot.

A kellemetlen incidenst gyorsan elhárították, azonban tekintettel arra, hogy az idő előrehaladt, a választások folytatását el kellett halasztani.

INGYEN, KÖLTSÉGMENTESEN

meggyőződhetik róla, hogy mily egyszerűen tisztítja beleit, hogy **frissilegességét** és hogy üdíti fel testét a

Koprol

jóízű csokoládé vértisztító. — Teljesen ingyen kap egy próbát, ha címét közli a „GEA“ KRAYER laboratóriummal, Timişoara 87. szám.

KEPES ELEK
 orvosi kötszerszalag, has-passage 20. szám
 Saját készítményű **SÉRVEKÖRÖK, HASKÖRÖK,**
 speciális kötázerkek, női és férfi övzserkek

Pintér Böske visszatért

Szombat este a kolozsvári színházban... Telt nézőtér és várakozásteli figyelem. Ha az ember nem is tudná, hogy örel egy évi hallgatás után Erdély legnagyobb színésznője fog ismét kilépni a valdára, akkor is meglepné az eseményt izzó hangulat.

Odafönn, a kulisszák mögött harmadzorra szólal a csengő. A pillanat amikor függöny felszalad!... És rózsaszín rokokóban, tollas, virágos kiskalappal a közkevérs parókája fölött mintegy életet tölt Wallean főstemény: — libben ki lözőjéből a leglökéteesebb szubrett-rimadonna.

Pntér Böske! Ha most itt volna Várad, a Pintér most itt lehetne Nagyváradon! A jelenéség még három perc idő. Si és interjú a művésznővel:

Mennyi ideje nem volt szinpadon?
— Kétféle hónapig. Ennyi ideig voltam beteg és rekonvaleszcus. Szinte újra kezdődik számomra a szinpad.

— Talán bizony lámpaláza van?

— Csak boldog vagyok.

Boldog, de lehetne még boldogabb, sokkal boldogabb. Ha Nagyváradon de-útálhatott volna, az élet és halál küszö-éről történt visszatérése után. De pszt! zt nem szabad megírni, fájna a kolozs-áriaknak akik pedig éppenuy szeretik, ecézik, mint ott a Rörösparton.

Calicot korcsmájában a Pompadur első vonásában azonban már diadalmasan acag a guny:

A pompás Pompadour,
Akárcinek leánya,
De rettentő nagy... hahaha!
Rettentő nagy dáma!

Kezet fogni sincsen már idő. Ő a zinpadra, az újságíró a vasajton keresztül ohan a nézőtérre. Az előadás egy percre megáll. Orkánserű tapsban, percekig áll, allong Kolozsvár előtt az ünnepekt. Nézük a nézőket. A szemekben köny. Nézük a szinpadon, uralkodói megjelenésén Pompadourt: fejét lehajlotta, vajon mit érez ő?

Idő telik, mire az előadás, most már intérrrel a főszerepben tovább pereg. Azaz dehogy is pereg, akadozik. Majdnem minden jelenésnél megáll, visszamegy az előadás. Mert az ő dalait, táncait egymás-talan kivétel nélkül meg kell újrázni, meg ell ismételni.

A felvonás végeken pedig ujult erő-el tör ki a spontán lelkesedés. Rengeteg irág és rengeteg szeretet. Pintér Böske löbb partnereivel, azután egyedül kijön függönyök elé.

Figyelem, kinek szól az első szemellánása. Fönn az emeleti jobb páholy-ornak szól az első meghajlása, első ké-ntése. Megismerem őket: Pintér édes-nyja és kisfia nézik sápadtan, túlradva z asszonyt, akinek visszatérése nemcsak z ő ünnepek, s nem csak Kolozsvárré, le az egész erdélyi magyar színészeté is.

Megkezdődött a szatmári tömeggyilkos bünpörének a tárgyalása

Az első tárgyalási nap — Megfört a köfélidegzeli Reinitz

Szatmár, április 27. (A „Nagyvárad” kiküldött tudósítója). Az utóbbi idő- nek kétségteleenül legérdekesebb, egyben legtitokzatosabb bünselekményére derül fény a Reinitz-per most folyó tárgyalásán. Az ügy minden részlete mos-untalan isme- retes a közvélemény előtt. Reinitz Jakab szentéletű, talmudista kereskedő a szat- mári ügyesség rablógylkossággal vádolja. Közel két esztendei vizsgálat után a vád jóformán még mindig csak feltevésekre van építve, minden gyanu ellene szól, de komoly tanubizonyosság ezideig még nincs. És mégis olyan nehéz Reinitz ártatlanságát elfogadni. Nehezebb feladata még bírósá- nak nem volt, mint ez alkalommal. A szat- mári törvényszék legkiválóbb bírói együt- tesse van hivatva igazságot tenni e bonyo- lult bünügyben.

A bíróság elnöke dr Erdős Ferenc, törvényszéki elnök. Kiváló jogász, a magyar uralom alatt ügyész volt, majd tanácselnök és a törvényszék előbbi elnökének előlép- tetése után veszi át a törvényszék vezeté- sét. Higgadt, megfontolt, elsőrendű jogér- zékű bíró.

Dr Marcus Valér szavazóbíró a ta- nács egyik tagja. Régebben ügyvédi prak- szist folytatott, csak memrégen nevezték ki bírónak. Egyike a legképzettebb jogá- szoknak.

Dimitriu C. bíró a tanács másik tagja. Éles judicium, higgadt tagja a bíróságnak. Regáti származása dacára, kitü- nően érti a magyar nyelvet.

E tárgyaláson ennek különös fontos- sága van, mert a vádlott és a tanuk nagy- része magyarul tesz vallomást.

Dr Papp György királyi ügyész ko- moly fiatal tagja az ügyességek, aki fi- gyelemmel kíséri a bünügyet a nyomozás első pillanatától kezdve.

Balázs István törvényszéki jegyző vezeti a tárgyalás jegyzőkönyvét. A védők kizárási indítványt tettek ellene, mert mint a vizsgálóbíró jegyzője résztvevett a vizsgálatban. A törvényszék elnöke nem veheti figyelembe az indítványt, mert Ba- lázs jegyző a sok kilóra rugó periratokban olyan jártassággal bír, hogy teljesen nél- küözhetetlen. A védők ifjú dr Borgia Lajos és dr Demian Titusz, teljes vér- tezettséggel szállnak sikra védencük érdekében.

A mostani tárgyaláson csupán a Grosz Hermann meggyilkolásának ügye kerül tárgyalás alá. Reinitzra az eselleges fel- mentés kevés gyakorlati értéket jelent, mert ezen az ügyön kívül még hat más gylkossággal vádolják és ha a szatmári törvényszék felmentené, úgy át kellene adni őt a csehszlovákiai, vagy a magyarországi hatóságoknak, ahol tovább folyik ellene az eljárás.

Jogászörök véleménye szerint a mos- tani tárgyalást nem szakítják meg és a bíróság minden körülmények közt ítéletet fog hozni.

A vádirat azzal illeti Reinitz Jakabot, hogy előre megfontolt szándékkal meg- gyilkolta Grosz Herman nagykarolyi ven- déglőst a Sajós-patak mellett és kirabolta. Közvetlen bizonyíték bünössége mellett nincs, közvetett bizonyítékok, hogy senki- vel sem közölte a vele kötött üzleteket. Groszt utóljára vele látták, Reinitz egész

gyanus előélete, homályos üzletei és egy a gylkos hullája mellett talált gallér.

Súlyos bizonyíték még ellene, hogy Grosz Hermant az ő társaságában látták és Kassa mellett egy erdőben szintén talál- tak egy olyan hullát abban a helyzetben, ahogy a meggyilkolt Grosz Hermant elka- parták. A Kassa mellett meggyilkolt ember szintén Reinitz üzlettársa volt. A vizsgá- lat husz hónapja tart és Reinitz a fogság ideje alatt a legnagyobb lelkinyugalommal utasított vissza minden olyan vallomást, amely azt a szituációt keltette volna, hogy az elvetemült gylkos ő.

Szatmár a Reinitz-tárgyalás hatása alatt

Szatmárra különös izgalom fekszik az- zal, hogy a törvényszéken kezdetét veszi Reinitz Jakab szenzációs bünpöre. A pör főtárgyalása hétfő reggelre van kitűzve. A törvényszéki teremben pontosan megje- lennek reggel 9 órakor dr Erdős Ferenc, a főtárgyalás elnöke s szavazó bírói dr Márkus Valér és Dimitriu C. A vá- dat dr Papp György királyi ügyész kép- viseli, a védelmet ifj. dr Borgia Lajos és dr Demian Titusz látják el. Reinitz, aki különben tömeggyilkossággal van vá- dolva, a szatmári törvényszék előtt csak Grosz Herman kioltott életéért felel, de vádat emeltek többrendeli gylkossággal ci- mén Reinitz ellen a magyarországi és a csehszlovákiai ügyészségek is. Reinitz lüsterkabátban, csikos nadrágban és cu- gos cipőben jelen- el. Szá- kálás, kissé gondozatlan benyomást kelt, a fogház hosszú hónapjai mégis megvisel- ték.

A tárgyalást nagyszámu közönség nézi végig. A bíróság hetekkel előbb jegyeket bocsájtott ki s csak a jegyek boldog tu- lajdonosai jelenhetnek meg az izgalmas főtárgyaláson. Dr Erdős elnök kérdéseire Reinitz bemonlja személyi adatait: 46 éves, Szatmármegyében született, hét gyermeke van, csak magyarul tud, katona nem volt.

Az elnök: Ugy tudom, hogy maga Egerben katonai szolgálatot teljesített, il- letőleg spionszolgálatra jelentkezett.

Reinitz: Ez nem igaz.

Az elnök Reinitznek arra a kijelenté- sére, hogy vagyona nincs, megkérdezi:

— Hát a ház nem a magáé?

— Nem, — feleli Reinitz, a ház a fele- ségemé.

Reinitz, azért, mert husz évvel ezelőtt család bukást követett el, hat hónapra volt büntetve. A személyi adatok felsoro- lása után az elnök rövid szünetet rendel el, majd szünet után felszólítja Reinitzt, hogy lépjen elő.

Deklamál a vádlott

Reinitz kezében papírlappal áll a bírói emelvény előtt. Az elnök figyelmezteti, hogy az igazságot vallja, könnyvisen lelki- ismeretén s ismerje be Grosz Herman meggyilkolását. Reinitz eleinte halkán, ké- söbb deklamálva, majd teátrálisan elbe- széli, hogy Grosz neki Nagykarolyban egy valutaüzletet ajánlott és később levél- ben egy olyan faüzletet, amelyhez hat- van ezer lei szükséges. Társultak s együtt mentek el Nagybanára, ahol Grosz egy aranysempészetet is javasolt, amely azon- ban Felsőbányán meghusult. Eredmény nélkül tért vissza Szatmárra.

Az utóbbi évek
legnagyobb magyar
kultüreseménye lesz
a május másodikai
Ady-est

agy tömeg varrott szandál, vászon,

1547

ennisz és selejtes Carmen-cipők érkeztek a

Selejtes cipőáruházba

Színház-utca 4.

Olcsó árak!

— Mikor jött vissza Szatmárra?
 — Másnap reggel.
 — Groszt hol hagyta?
 — Grosz azt mondta, hogy dolga van még Nagyváradon és másnap jön haza.
 — Vigyázzon barátom, mert itt adatok vannak, hogy maga másutt töltötte az időt!

A vádlott homlokát törölve válaszol:
 — Kérem elnök ur, én hazajöttem, több tanura hívatkoztam a vizsgálóbíró előtt, másnap szombat volt és magamfajta zsidó ember nem utazik szombaton.

Az elnök felmutat egy véres gallért, melyet Grosz meggyilkolása helyén találtak: Maga ez Reinitz?

Reinitz: Nem!

— Ezt már beismerte a vizsgálóbíró előtt, hogy az öné.

Reinitz (zavartan): Annál jobb, ha az enyém, mert ez csak az én védelmemre szolgál. Csak nem tételezhető fel, hogy

egy ilyen okos ember, mint én, meggyilkolok valakit s otthagynom a bűnjelet.

A hulla megtalálása után háromszor-négy-szer voltam kint a helyszínen, a hatóságok embereivel és sohasem találták ott a gallért. Hogyan találhatták ott negyedszer?

Elnök: Miért tagadta, amikor Groszné a férjét magánál kereste, hogy együtt voltak Felsőbányán?

Reinitz (izgatottan): Azért... Rögön ki fogom magyarázni nagyságos elnök ur (zavartan gondolkozik), azért, mert azt hittem, hogy Grosz le van tartóztatva és félttem, hogy engem is magával ránt az aranyesempészési ügyben. Akkor különben még nem is volt arról szó, hogy Groszt meggyilkolták.

A kihallgatások alatt Reinitz sokszor zavartan ellentmond. Amikor a bíró figyelemzerítési előbbi vallomásaira, hosszú dikcióba kezd, amely alatt megfogalmazza a kérdésre adandó választ.

Titokzatos üzenetek, amelyek az üzlétárs halálával végződtek

Dr Erdős elnök: Nyilvánvaló, hogy maga ellen több gyilkosság gyanúja forog fenn. Az is bizonyos, hogy az eltűnteket valami csodálatos véletlen folytán mindig magával látták. Mit keresett Kolozsváron Grosszal?

Reinitz bőbeszédű mesében előadja, hogy Grosz elcsalta őt Kolozsvárra egy jól sikerült üzlet reményében.

Elnök: Először még a kolozsvári utat is letagadta.

Reinitz: Azért tagadtam le, mert megtudtam, hogy az a levél, melyet Grosz Kolozsvárról feleségéhez intézett, kézjeggyel van ellátva és valaki megijesztett.

Elnök: Groszné Kolozsvárról kapott ajánlott levelet.

Maga azt mondja, hogy azt nem maga adta fel, Grosz pedig akkor már nem élt. Hát ki adta fel az ajánlott levelet?

Reinitz (felordít): Hát Grosz adta fel!

Elnök: Maga először letagadta, hogy nem is ismeri Groszt, amikor Groszné őnt felkereste, aztán mégis kíváncsi volt arra a levélre, amit Groszné Kolozsvárról kapott. Honnan tudta, hogy egyáltalán létezik ez a levél?

Reinitz zavartan a jegyzeteiben kezd kutatni, de az elnök nem engedi meg, hogy azokat olvassa.

Az elnök: Maga azt is mondotta, hogy Grosz Herman Londonba utazott, miért hazudta ezt?

— Nem hazudtam, a fiam egyszer azal jött haza, apám, legyél nyugodt, Roth Arontól hallottam, hogy Grosz nem tűnt el, hanem Londonba utazott.

Elnök: Nézze Reinitz, maga minduntalan változtatta a nevét, már kétszer beismerte, hogy Csehszlovákiában Schwartznak adta ki magát, de itt vannak tanuk, hogy maga idehaza is használt hamis neveket.

Reinitz az elnöknek erre a kérdésre

mesébe kezd arról, hogy egyszer Nagyváradon volt, ahol találkozott egy debreceni zsidó vallású detektívvél. A detektív azt mondta neki, hogy menjen egy Kohnné nevű Szacsavay-utcai asszony lakására hál- ni és másnap a detektív a Fekete Sasban arra akarta őt bírni, hogy csempésszen át vele 500 dollárt a határon. Az értelmetlen és nem a tárgyaláshoz tartozó mesét a törvénytörési elnök félbeszakítja.

Az elnök: Arra feleljen, miért nevezte magát Schwartznak? Az egyik tanu, a kisebbik Nieszel a szemébe fogja ezt mondani, hogy itt is használta a Schwartz nevet.

Reinitz (mosolyog): A kis Nieszel olyan, mint az apja, mintha kiköpte volna.

Az elnök ezután a 64.000 cseh korona ügyében vallatja a vádlottat. Reinitz ismét meséket ad elő, de a kérdésre nem válaszol.

Dr Erdős: Üljön le Reinitz egy kicsit, nem fog ártani magának.

Reinitz (két szemét az ég felé emeli): Nagyságos elnök ur, én erősebb vagyok, mint egy állat, ha kibírtam ezt.

Az elnök ezután a délelőtti tárgyalást berekeszti és délután három órára halasztja. A tárgyalás alatt a közönség arra volt elkészülve, hogy Reinitz, akit erős kötéldeszertű embernek ismertek, nem fog zavarba jönni a tárgyaláson sem. Reinitz azonban ellentmond, egyik zavarból a másikba esik a kérdések sulya alatt és viselkedéséből szemmel láthatólag észrevenni azt, hogy meggót.

Délután három órakor folytaták a tárgyalást. A teremben oly óriási tömeg verődött össze, hogy az elnök kénytelen a tárgyalóhelyiséget kiüríteni s csak a legszigorúbb igazolás mellett megrostdalva becsújták meg a ujból a hallgatóságot. A tanú kihallgatás sorára Grosz Hermanné, Reinitz első áldozatának özvegye és a vádlott közt több ízben heves jelenetekre kerül a sor. Mikor a meggyilkolt Grosz ruhafoszlányait felmutatják, az özvegy elájul. Egy ízben Groszné gyilkosnak titulálja Reinitzot, mire az kikéri magának a hangot.

A tárgyalás folyik.

A felekezeti iskolák fentartását kéri a görög keleti szinódus

A bihari görög keleti egyházmegye szinodusának ez évi gyűlése vasárnap délelőtti kezdete meg Ciorogariu Romulusz püspök elnöke alatt. Istentisztelet után a görög keleti székesegyházban a püspök megnyitotta a szinodus ülését s bejelentette, hogy a görög keleti egyház új törvényei az erdélyi, bukovinai, besszarábiai és regáti rendszereket egyesítette és pedig örömdetesen, az erdélyi szokások győzelmével. A szakosztályok jelentései során a felekezeti iskolák fenntartása mellett hoztak határozatot. Az államosítással 228 görög keleti iskolát vett el s 920-tól az államsegély is megszűnt. A Congresul Național Bisericeit kérni fogják az állásfoglalásra. Az iskolákban a heti egy órai vallás-tanítást elégtelennek találják és az összes erdélyi egyházmegyéket felhívják, hogy a miniszternél a tanrend megváltoztatását kérjék, több vallásosra beosztással. A baptizmus terjedése ellen missziók kiküldését határozták el s végből az egyházmegyéket misszió-területekre osztották fel. A szinodus gyűlése lapunk zártkörű meg tart.

Salammbó

Legjobb tenniszcipők Reich ardnál

RUHÁKAT legolcsóbban FEST, TISZTÍT gallérokat és kiegészítőket legszébben mos és vasal

SZABÓ LÁSZLÓ

Sf. Ladislau (Körös-u.) 1.

Flók: Bazárépület Bulevard Regele Ferdinand

Rechtné-Bauer Zsófia meghalt

Halottunk van, Várad asszonyai, su-garas-fehér szép halottunk. A piedesztálról, melyre az általa nevelt három generáció: anyák, leányok, unokák hódolat helyezett közlünk a mi glóriás homlok nagysasszonyunkat, *Recht néni*, — tegnap este egy könnyű kis jajszóval elszálpércnyi haláltusa nélkül, a kiválasztotta szép halálával. Aki élt itt, mint az öröSzép jegyese, testi és lelki szépség inkarnációja, annak lám a legutóbb: a halá is csak a szépet merre a lába elé teriten.

„Édes, drága Recht néni, hány éve hát, hogy ilyen fiatal tudott maradni mindenben?” kérdeztük tőle most egy éve. „Tizennyolc lelkem, éppen 18”, felelte hámiskás nevetéssel, s az értetlenül bámuló arcunkba kacagott, „hát fordíts meg a számokat gyermekek, ... hiszem most mindenben olyan fordított világe-lünk”.

És ebből a nyolcvanegy évből haviannál többet tanítva töltötte ez a csuda-asszony, — azok a vásott csinytevő frus-kák, akik először próbálták ki az ő legerdás szerető türelmét, réges-régen lásu-öreg nénikék már, de ő frisebb marac-lélekkben, fáradhatatlanabb testben, haladottabb gondolkodásban mindannyiunkná.

Es hogy tanított! Az ideális tanít volt, akinek az osztálya nem a szekurdától való drukkából vagy a jelesért, ké-sztől, hanem a mindannyiok „drágRecht néni”-je szemének az örök derü-jéért. Hogy őt meg ne szomorítsák, tanultak szeretetből és így tanulták a szeretetet. Hát el tudja még hinni a mai tan- idők tanulója, hogy: iskola, meg szeretet, hogy ez a két fogalom együvé tartozik együvé olvadt egy asszony puha kez-alatt?

S amikor rásugárzott a legfelsőbb elismerés kegye, koronás arany érdemkeresztet tűztek a mellére, akkor úgy érezte, hogy bizony azzal jobban melegeit az a sugár, ami hébe-hóba az ő megismerhetetlen volt tanítványai egyik-másikának meghatótt szeméből mosolyog rá.

Micsoda megmagyarázhatatlan tüné-mény volt ez az ezüsthajú asszony, aki nyolcvankettedik évében elhomályosított Ninon de Lenclos nymbusát, mert a *lelkibájosságával* el tudta érni, hogy a lérdig szoknyás, ajak rougos „nem vénülő” volt tanítványai, ha elmentek hozzá, fiatalabbnak érezték őt önmaguknál?

Temetésre hivatottak asszonyok, — végső tisztességadására a mi Recht né-ninknek. El kell jönni mindnek, akiket tanított, hogy egy göröngy-dobással emel-jük a hantját, — és ha minden itélő-asszony, leány eljön, akinek az ő fáradhatatlanul osztatott, mégis osztatlan egy-maradt szellemétől valamikor egy szikrá-juttatott, akkor szük lesz holnap a Szaniszló utca a hőmpolygó gyászszeregnek és obeliszkké tornyosul sirján a hant, — vagy a virág.

Németi Miklós Berta

A tündöklő szemű asszony élete

Balázs Béla írta Rechtné Bauer Zsófiáról, hogy tündöklő szemű asszony volt ezüst öregségében is.

Élete e város kulturájának felszázados történetével egybeforrt. Mint nevelő nő jött ide 1865-ben. 1866-ban az akkor még egyesítés íze hitközség iskolájánál mint tanítónő kapott alkalmazást. Ritoók Zsigmond 1869-ben mozgalmat indított, hogy a város szervezze a községi iskolákat, de a tanács ez nem akarta. Ritoók akkor azzal érvelt, hogy ha nincs pénz iskolára, fel kell szedni a köveket, e-kell oltani a lámpákat, de iskolát szervezni kell. Ekkor állították fel a négy osztályú fiú és három osztály leányiskolát. Ide hívták meg Rechtnét, aki 1867-ben feleségül ment a dalás Rech Ignác asztalos mesterhez, aki később alkapitány lett. Tanítónő társai voltak: Papp Emerencia, Pontos Teréz, János házy Jánosné és Löffler Franciska. A várost még petróleummal világították s Nagyvárad társadalm-élete az úgynevezett barátikör estélyeire szorított. Rechné első tanfelügyelője Földi János volt utána jött a nagy magyar Sipos Orbán, aki erő-kézrel fogta az iskolákat s megalakította a tanító

* A kolozsvári német konzult Bukarestbe rendelték. Kolozsvárról jelentik, hogy a kolozsvári német konzult Bukarestbe rendelte a német kormány. Vizumozás egyelőre szünetel. Az intézkedést az elnökválasztással hozzák összefüggésbe.

* A filharmóniai társaság szezonzáró hangversenye május 6-án lesz. A hangverseny rendkívüli érdekessége a társaság ének-karának bemutatkozása. A változatos műsor egyik száma Beethoven világhírű zongorkoncertje zenekarkísérettel, továbbá műsoron Schubert H. moll szimfóniája.

SCARAMOUCHE

* Halálozás. Stan Dániel volt margittai adótárnok Nagyváradon elhunyt. Temetése ma délután lesz Margittán.

SCARAMOUCHE

* Munkásgyűlések. (A Str. Cuza Voda Munkás Otthonban.) Kedden este fél 7 órakor a famunkások taggyűlése. Tekintettel a fontos napirendre, pontos megjelénést kér a Vezetőség. — Szerdán este 7 órakor a ruházati munkások taggyűlése. — Vasárnap délelőtt 9 órakor a grafikai munkások évnegyedes közgyűlése.

SCARAMOUCHE

* Kölesönkönyvtár ingyenes sorsolás a Hegedüs Hirlapirodában. Május 12-én I. nyeremény: 1 üveg pezsgő Robin Charles Gerliczy-utcai pezsgőgyárból. II. 1 pár Baby cipő Carmen gyermekcipőszalonból str. Josif Vulcan (Nagy Sándor-ú.) 4. III. 10 habos kávé a Stepper cukrászdában.

* Altona E. Kovács Mariskával.

* Pataky-Örkényi képkiallítását a Helikonban tekintettel a rendkívül nagy érdeklődésre és portraimegrendelésre, néhány nappal meghosszabbítottuk.

* Nagy sikere volt a Mária kongregáció előadásának. Az Urelányok Mária-kongregációja az Orsolyazárdában Caldeon de la Barca „Szent mise titka” című kiváló és irodalmi értékekkel bíró darabját játszották újra el. Az összes szereplőkről csak a legjobbat írhatjuk. A rendezés Losonczy Gábor érdeme. A Katolikus Legényegylet énekszámai óriási és megérdemelt sikert értek el.

SCARAMOUCHE

* Csődöt kértek egy nagyváradai borkereskedő ellen. Fleischer János nagysebeni borkereskedő csődöt kért Deutsch Sándor és fia cég nagyváradai borkereskedő ellen, mert az 53.469 lei tartozását nem tudta megfizetni. A csődkérvény szerint Deutschéknak egy millió lei adósságukkal szemben mindössze 500 ezer lei vagyonuk van.

Salammbó

* A velencei közbirtokosság elégedetlenségének gyűlése. Vasárnap délutánra hivta össze Bálint Mihály a velencei közbirtokosság azon tagjait a városházára, akik a jelenlegi vezetéssel elégedetlenek s a felelőseket aláírták. A megjelentek Dobi István elnökkel meg tárgyalta a városi tanáchoz és a közigazgatási bizottsághoz beadott felelőseket s elköszintették az új választást. Tizenegy tagu bizottságra bízták a szervezést. A közgyűlés május 10-én lesz, amelyre új szervezeti szabályzatot terjesztenek be.

SCARAMOUCHE

* Öngyilkos lett egy uriaszony, mert nem tudta megfizetni a tartozását. Balogh Erzsébet 64 éves Középutca 27. sz. alatti lakos tegnap zsirosszódaoldatot ivott. Az öngyilkosjelöltet beszállították a kórházba és egy gyomormosás meg is mentette az életnek. A rendőrség kihallgatva az öregasszonyt az öngyilkosság okáról. Ez elmondotta, hogy az adósságát most kellett volna megfizetni, de nem volt pénze, mert egy kosztosa, aki tartozik az élelmézésért, azt nem fizette meg neki. Azért, mert Balogh Erzsébet a pontos napon nem tudta megfizetni a tartozását, elkeseredésében öngyilkos akart lenni.

SCARAMOUCHE

Salammbó

* Kertész Reklám női divatáru üzlete Rimanóczy-utcán a legolcsóbb bevásárlási forrás.

* Mária-csemege 1 drb. 5 lej Benedeknél.

* Állandó árumintavásár Temesvárott. Igen szükséges és házagpótló vállalkozás létesült az utóbbi időben Temesvárott „Athenaeum” cím alatt. Ez az intézmény állandósítani van hivatva az árumintavásárokat és főtörekvése odairányul, hogy a belföldi termelők árui a közönséggel megismeresse és a külföldi áruk beözönlésével a hazai ipar versenyt elősegítse. Természetesen az Athenaeum nemcsak a temesvári és a bányási ipart és kereskedelmet érdeklő intézmény, hanem már most is felöleli az egész Erdély, sőt az Okirályság kereskedelmét és iparát is. Elfogad ez a permanens árumintavásár kiállításra bármely a közönséget érdeklő cikket és azt akár kicsiben, akár nagyban minden rendelkezésére álló erejével igyekezni fog elhelyezni. Minthogy a kiállítás terméi (Witchouse házában, volt Délvidéki Kaszinó tánctermeiben) egész éven keresztül nyitva vannak s teljes belföldi és külföldi, főleg pedig a Balkánra irányuló propagandájával az eladási lehetőséget a maximumra tudja fokozni. Előre látható, hogy az Athenaeum kiállítási művészeti és áruvási csarnoka, melynek vezetője Fiatska Béla, rövidesen az egyik legelőkelőbb romániai kereskedelmi intézménnyé fogja magát kinőni.

SCARAMOUCHE

* 24 óra alatt kaphat magyar, osztrák, cseh, francia, angol vízumokat a Hegedüs Hirlapirodában.

Salammbó

* Purgó — eredeti dobozban — minden gyógyszerárban.

SCARAMOUCHE

* Old England divatnői és kötött áru újdonságai megérkeztek.

Salammbó

* Kalaposnók figyelmébe! Kalapmodell divatlap (eddig még nem létezett) érkezett ma a Hegedüs Hirlapirodába.

Ovakodjunk mert téli ruháit, szőrméit megveszi a moly, megóvásra küldjük Lechner szűcsőz, Str. Ciorogariu 4.

* Kérjük mindenütt Bavaria duplamalata, vagy márciusi világos kiviteli Dreher-Haggenmacher-sört!

Salammbó

* Bámulatos olcsón vásárolhat szöveteket, mosóárakat Hegedüs Arminnál Reg. Ferdinand, Zárda-épület.

A legjobb harisnyák Weisz és Kardosnál, BV-dul Regele Ferdinand (Rákóczi-ú) Moskovits palota

SCARAMOUCHE

Darvas harisnyái legjobbak!

* Legjobb telefonkészülék! villanykörte és manometer raktáromról. Telefon és villanyserelést, minden fémipari és esztetika-munkát, javításokat igen szolid áron vállal Ra j z elektro-mechanikus, Szalárdi-utca 9. Telefon 512.

* Bomba 6 lej az Eldorádóban.

200 drb. kettőszáz ezer lei névértékű

Eugen Grosz & Co. S. A. Oradea-Mare, részvények névértéken jóval olcsóbban eladók.

Értekezhetni Dr. Lőrincz Sándor ügyvéd úrnál. Strada Ciorogariu (Uri)-utca

LEGUJABB

Maniu óvintézkedéseket követel Hindenburg megválasztása miatt

Bukarestből jelentik: A lapok általánosan az európai demokrácia és béke veszélyének tüntetnek fel Hindenburg megválasztását. Maniu Gyula az „Adeverul”-nak a következőket mondta:

— Hindenburg megválasztása a szövetségesek szolidaritás-hiányának a következménye, mert ez tette lehetővé a német revans-eszme elterjedését. Adja Isten, hogy ez a választás a szövetségesek számára eredményes figyelmeztetés legyen. Az eredmény ellen erőszakkal fellépni lehetetlen, de kellő óvintézkedésre föltétlenül szükség van.

SPORT

A Törekvés 2:1, a Nac 3:2 arányban legyőzték a kisenevi CFR-t

A kisenevi vasutascsapat szombaton a Törekvés-sel, vasárnap a NAC-sal mérkőzött.

A szombati mérkőzésen főgőn a Törekvés került fönybe és változatos mezőnyjátékban is érezteti lehet, hogy a váradai munkás csapat klasszissal jobb ellenfél. Az eredménytelen félidő után erősebb tempót kap a játék. Török II. a kisenevieknek szerzi meg a vezető gólt, de rövid percek múlva Pless egyenlít és Keller rugja be a győztes gólt. Győri ingadozó bíró volt.

A vasárnapi mérkőzésen a NAC nagyon gyengén mutatkozott be és az első félidőben nem is tudtak eredményt elérni.

A második félidőben végre erőre kaptak a zöld-fehérek. A 14-ik percben Blum megszerezte a vezető gólt és néhány percre reá Grünbum rugja a második gólt.

Ezután a CFR. is frontba kerül és a 21-ik percben Ströck Albi rug gólt a váradai kapuba, ő rugja a 25-ik percben a második gólt is. Változatos játék következik és a 38-ik percben Blum megszerezte a győzelmet. Kiss Kálmán szépen bíraskodott.

Rh é d e y k e r t l p á l l y a: Egyetértés ifj. — Makkabea ifj. 4:0 (0:0). Ligeti pálya: NTK — Victoria 3:1 (1:0).

VIDEKI EREDMÉNYEK:

Bukarest: Bukarest-Kolozsvár válogatott 3:1. Kolozsvár: Sebeben-Kolozsvár 2:1 (1:0) városközi mérkőzés. Bíró dr. Morár.

Temesvár: Spárta CFR—Kinizsi 2:1 (1:1) Rapid—Kadima 2:0. TMTE—ZsSE 1:1.

Arad: TAC—AMTE 1:1 (0:1) AAC—Olympia 3:0 (2:0).

Szatmár: Olympia—MSE 3:1 (2:0).

Brassó: TMTE—Ivria 2:0 (2:0).

Marosvásárhely: CFR—MSE 2:1 (1:0).

KÜLFÖLDI EREDMÉNYEK:

London: Sheffield United—Cardiff City 1:0 (1:0).

Prága: Sparta—Orsovice 7:1.

Bécs: Amateur—Slavia 5:3.

Kassa: KAC—Miskolc 0:0.

Budapest: MTK—BTC 3:0 (0:0) FTC—III. ker. 1:1 (1:1) KAC—Vasas 1:1 (1:0) NSC—Zugló 3:0 (1:0) BEAC—VAC 1:0 (0:0) BAK—TTC 1:0. Husos—MTSE 2:1. KAOE—Föv. T. kör 1:1. Postás—EMTK 4:2. 33. FC—KTE 2:1. Ékszerész—MAC 2:0.

A NAC országos birkozőversenyének nagy győzelmei

A Katolikus Kör zsufolásig megtelt nézőkkel. Az eredmények a következők: Lég A suly: 1. Mansberger III. (Törekvés.) 2. Pálfi (Amte.) 3. Klein E. (Törekvés.) Lég B suly: 1. Cleits (Kinizsi.) 2. Kálmán (Amte.) 3. Boksa (Amte.) Pehely suly: 1. Mansberger II. (Törekvés.) 3. Krizsán (Camp.) Könnyű suly: 1. Stern Pál (Toldi.) 2. Láz Ferenc (Camp.) 3. Ungurás Sándor (Kinizsi.) Közép A suly: 1. Antalif Sándor (Amte.) 2. Tussz György (Camp.) 3. Blau Andor (NAC). Privalesek versenyen kívül dobta Antalif. Közép B suly: 1. Tassy (Camp.) 2. Franciskó (Amte.) 3. Marek (Amte.)

MEGJEGYZÉSEK

egy tanfelügyelői rendeletről

Az ország kisebbségi közvéleménye — és ezek sorában a Nagyvárad — több ízben érzékenyülte a fájdalommal az új iskolatörvény rendelkezésére, amely a községeket állami iskolák építésére kötelezi. Ez az iskolaszervezési akció most második etapjához érkezett. A törvény azt is megköveteli, hogy az elemi iskolák mellé műhelyeket nyitassanak, ahol a felsőbb osztálybeli növendékeket ipari szakmák elsajátítására oktadják. A nagyvárad tanfelügyelőség most 1116—1925. sz. rendeletével fel is szólította az iskolai bizottságokat, fogjanak hozzá és az állami iskolák mellé építsék fel és szereljék fel a községek és a vármegye pénzéből a műhelyeket.

Ujabb áldozatokat kell tehát a községeknek hozniuk. A kultura és tanulás áldozatokkal jár és úgy látszik, kikerülhetetlen, hogy gyors tempóban friss százazatokkal járjanak le a községek megint egy új célra: a műhelyek létesítésére. A műhelyek rendeltetése nagyon okos és praktikus: nincs róla mit idegenkedni. Nem is idegenkedésről van szó itt is, hanem arról, hogy ilyen szédületes iramban a lakosságot megterhelni nem gazdaságos dolog, több időt, ki-
méltehetőbb beosztást kellene adni az adóknak, megélhetési gondokkal zaklatott népnek arra, hogy ekkora új költségeket fedezni tudjon.

A szombatot tartó adventisták akolója a szuggesztív mutatványok ellen

Emlékeztet, hogy Gold mester telepátikus előadását Gáspár József, a „szombatot tartó keresztény adventisták prédikátora” utólag le akarta lepőltetni. Már akkor rámutattunk erre a naivitásra, mert hiszen a szuggesztív és telepátikus mutatványok olyan elismert komolyságúak, hogy azok ellen vallási szempontból hadakozni nem lehet. Ugy látszik, hogy ezek az adventisták nem nyugosznak azonban bele a modern természetkutatás tényeibe. Erre vall az, hogy Gáspár József tegnap nyilatkozatot hozott be hozzánk, amelyben álláspontját akarja bizonyítani. A nyilatkozat többek között ezeket mondja:

Istennek szava, a biblia indított arra, hogy Gold mester seance-ján megjelenjenek. Meg voltam győződve, hogy szuggesztív rámm nem fog hatást gyakorolni, azt is tudtam, hogy sokan ki fognak nevetni, de a magam személye itt nem játszik szerepet, hol Isten igazságát kell kinyilatkoztatni. Nekem alá kell szállanom, hogy Ő felmagasztaltassék. Elhatároztam, hogy a legjobb médium szerepét fogom játszani, hogy aztán egy legjobb alkalomkor leleplezzem a Gold urban lévő hatalmas erőt és meggyőzzem a közönséget arról, hogy a szuggesztív telepátia, démoni, sátni mű, hogy a szegény vihartól tépett sorsűldözött és hitétől megfosztott emberiséget még jobban sötétségbe tartsa. S mivel ma a szuggesztív betegek gyógyítanak, csodákat mutatnak, ezzel a Sátán elhítheti az emberiséggel, hogy az ember hatalma csoda és ezért ma már sokan úgy vélekednek és írnak, hogy Krisztus a szuggesztív által állott csodátevő hírében, ő is azáltal tett csodát és gyógyított betegeket. Mily torz képe ez a sokat boldogító Evans géliumnak.

Nem az volt a célom, hogy a Gold ur sikeres művét sarlatánnak mondjam, hanem hogy rámutassak, hogy az ő műve ördögi. Ezt nem én, hanem Isten szava, a biblia mondja: „Hogy az utolsó időkben meg fognak sokasodni a csodátevő erőben állók.” (Máté 29. 3. 5—7 v., 24. v.) Hamis és csodajelekben bíró emberek jelennek meg és sokakat elhíttetnek. (Jelenés 13. 13. v.) és nagy jeleket tesz anyira, hogy tüzet is hoz alá az égből, az emberek szemeláttára írva van, hogy ezek mind a Sátánok ereje és hatalma által lesznek. (Pál lev. II. Tars 2; 9—10.)

Nem az ördögi mutatványra van szükség a mai, amúgy is bűnbe süllyedt generációnak, hanem hitre, Istenre, Jézusra, erkölcsre, hogy boldogokká lehessünk. Tudom, hogy sokan kinevetnek, de nem tehetem másként, keresztényi kötelességemet láttam benne. Isten szól hozzánk, térjünk meg. Vajon megvesszük azt, aki a mennyből szól hozzánk s inkább a világ sötétben tapogató vélekedését fogadjuk el igazság gyanánt? Semmiesetre sem, hanem fogadjuk Isten szavát, aki ezen tárgyra nézve is kinyilatkozt

tatja a teljes igazságot. Gáspár József, evangélikus hetednapünnepelő adventista hitszónok.

Mikor Gáspár József ezt az írást a szerkesztőségnek átadta, a következőket fűzte hozzá:

— Mi, szombatot tartó adventisták az én fellépésem után imádkoztunk, hogy Isten szüntesse be ezt az ördögi mutatványt. És íme tegnap már nem lehetett megtartani az előadást. Imáink megfogant.

— Az előadást — mondtuk — egy hatósági ténnyel tiltotta be, jöllehet a három előző előadásom ott volt a tiszt főorvos és nem találta károsnak a mutatványokat.

— Isten maga válogatja ki eszközeit — felelte a prédikátor.

— De ugyanezek a hatóságok az eszközei annak a zaklatásnak is, amely az önök felekezettét éri — válaszoltunk.

Gáspár János nem vitatkozott velünk. Kijelentette még, hogy az összes adventista gyülekezeteket értesítették, hogy a sátán művét Nagyváradon sikeresen megfúrták és hasonló fellépést kértek Gold ellen más városokban is a hívek részéről.

Ugy látszik, hogy egynémely új szekta vakbuzgósága minden más bigotttérít felülmúl.

Ruhafestés Vegytisztítás

Gőzmosás legszebb és legolcsóbb

a „MERCUR”-nál

Str. Vlahuța (Szt. János-u.) 1. és Baross-utca 9. sz.

Legalkalmasabb ajándékokat az

állandó képszállóban vásárolhat

Láng féle könyvkereskedés külön termében

Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut.)

Férfi fehérneműek

legjobb minőségben, legolcsóbb

KLEIN VILMOSNÁL Regele Ferdinand (vált Rákóczi-ut) 3.

Szőrme szőnyeg, bunda nyaltatás teljes felelősség mellett

MASITSNÁL

Strada Vlahuța (Szent János-utca) 2.

Értesítés.

Uri szabó üzletem megnagyobbítva és a mai kor igényeinek megfelelően berendezve a

Sztaroveszky-utcáról a Piața Unirii (Szt. László-tér) 5. szám alá helyeztem át.

Valódi angol és skót szövetek kizárólagos különleges mintákban állandóan saját raktáramon. — A nagyérdemű közönség további szives pártfogását kérem:

Czitrom Dezső

uri szabó, Piața Unirii (Szent László-tér) 5.

DERBY

Tavaszi cipő-különlegességek
Tennis cipők
Vászon cipők a legjobban a

DERBY cipőüzletekben szerezhetők be.

Derby fiókok: — Nagyvárad:

I. Bazárépület. — II. Gyárépület. — III. Str. Nic. Jorga (Zöldfa-u.) 7. sz.

Tudnivalók a májusi bérévnegyedre

A Lakásbérők Szövetsége közli:

Bérbeadó rendes: felmondással csak a törvény által előírt ritka esetben élhet, a felmondást azonban a bérő elfogadni nem köteles. Jogerős bírói határozat nélkül senki sem lakoltatható ki, jogosan elfoglalt lakásából.

A májusi negyedben sem a lakások alabérrei, sem pedig ezeknek mellékdíjai változást nem szenvednek. Ennek folytán vízdíj fejében a házbér 12 százaléka, csatornázási díj fejében pedig ugyancsak a házbér 8 százaléka fizetendő.

A fürdőszoba után a folyó negyedre 160 lei, a klozett és pisoer után 70 lei, a külön csap után pedig 40 lei fizetendő.

A további mellékdíjak (kéményseprés, szemétkordás stb.) a tulajdonos és a bérők között árnyszegély megosztás tárgyát képezik.

A bér és járulékaik egyéb megállapodás hiányában a bérévnegyed első napjaiban fizetendő. Ha a bér a bérbeadó vonakodik felvenni, az két tanu előtt ajánlandó fel a szükség esetén bírói letétbe helyezendő s a bírói letétbehelyezésről a bérbeadó ajánlott levélben értesítendő.

Butorozatlan helyiségek alabérleti összege a ház tulajdonost, míg a butorozott szobákért fizetett összegből a butor, ágynemű stb. használati díjak levonása után fennmaradót bér fele illeti a háztulajdonosi.

A folyó évi május 1-én nem lakás céljaira szolgáló helyiségek (üzletek, műhelyek, irodák, raktárak, pincék stb.) ha ezekre nézve szerződés nem jött létre, a tulajdonos szabad rendelkezése alá kerülnek. Ez a szabad rendelkezési jog felfüggesztést szenved abban az esetben, ha a bérő a bérviszony meghosszabbítása iránt pert tett folyamatba s ez esetben a tulajdonosnak be kell várnia a per jogerős befejezését, tehát mindaddig, míg a megindított bérleti viszony meghosszabbítását per jogerős befejezés nem nyer, a bérő elfoglalt helyiségében bennmaradhat. Egyezség még most is létesíthető és ez mindkét fél érdekében kívánatos is.

Ha per folyamatba nem tetetett, a megindított perben a bíróság a bérő jogérvényesen elutasította, keresetével és egyezség sem létesült, akkor a háztulajdonos követelheti a bérő kiköltözését. Ha a bérő ennek ellenére a bérletből el nem távozik, akkor a háztulajdonos a bérő kiűzetése iránt kérést nyújthat be. Ez esetben a bíróság a ítéletet sürgősen megidézzi és kiutasítási parancsot bocsát ki, amely ellen sem tiltakozással, sem pedig felebezéssel élni nem lehet. Ugyancsak ezen körvényben kérheti a tulajdonos, hogy a bérleti helyiségben jogellenesen bennmaradt bérő a múlt évi bérösszeg ötszöröse megfizetésére is köteleztessék.

Minden vitás esetben a szövetség titkársága, Károly herceg-utca (volt Szilágyi Dezső-u.) 4. sz. nyújt díjmentes felvilágosítást.

Nagyvárad Lakásbérők Szövetsége.

ANGOL SZÖVETEK
DEUTSCH POSZTÓ-ÁRUHAZBAN.

**Harisnya-, sokni-, keztyű-,
csipke-hímzés legolcsóbb**
KLEIN VILMOSNÁL, Regele Ferdinand (volt Rákóczi-ut) 3.

**Monyasszonyi kelengyék, rumburgi vásznak,
asztalneműek, a legszebb férfi ing-zefírek,
női div.t-szövetek, grenadinok, függönyre
selyem fényű tuszor, rumburgi len zsebkendők nagy választékban**

HAJNAL és RÓZSA
Str. J. Vulcan (Nagy Sándor)-u. 1.

TEMESVÁRI SÖR
minőségben vezet

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Kedd: Román előadás.

Szerda: Altona, drámai bemutató, E. Kovács Mariska vendégfelléptével. Premierbérlet.

Csütörtök: Altona, drámai ujdonság, E. Kovács Mariska felléptével, A) bérlet.

Péntek: Altona, drámai ujdonság E. Kovács Mariska felléptével B) bérlet.

Szombat délután fél 4 órakor: Probaházasság, operett, olcsó helyárakkal.

Szombat este: Sibil, operettrepreiz, bérleten kívül.

Vasárnap délután fél 3 órakor: Fifi operett, mérsékelt helyárakkal.

Vasárnap fél 9 órakor: Arendás zsidó, népszínmű dalokkal és táncokkal, bérleten kívül.

Hétfő: Magdolna, életkép, A) bérlet.

Kedd: Juhász legény, szegény juhász legény, operettujdonság, B) bérlet.

Juhászlegény, szegény juhászlegény

Az operettek hosszas sorában jóleső megállni a Juhászlegény, szegény juhászlegény pár perces stációja. Nem valami lenyűgöző, izgalmasan nagyszerű, ember-tengerektől csörömpölő állomás ez, alig valamivel dekoráltabb, mint egy bakterkunyó, de mögötte a réti igazi szaga, kazlak és napraforgók szép színe bontakozik. Ez a magyaros, falusi levegő, mely nem áporodott meg, de a rendező Gróf László jóvoltából elevenen illatozott a három felvonáson keresztül biztosított várralán sikert a különben vézna cselekményű operettnak.

Török Rezső, a szövegíró, a szegény juhászlegényt állította előtérbe, aki természetesen az első és második felvonásban azért nem veheti el a gazdag korcsmáros lányt, mert az operettek régi törvénye szerint, csak a finálé hozhat boldogságot. De kedves ötlettel járjolja meg a második felvonást, amely Karakán ország királylányának teszi meg a korcsmárlányt aranycsizmában, arany pruslikkal, királynak a korcsmárost arany ingujjal és egyéb lengő-lobogó rekvizitummal, amelynek mind a két szára szinarany. Még az alabárdos őrtállók is ezüst gúnyát viselnek s a hokkedliken aranyterítőt van, arany tányérok a sublótón, minden úgy, ahogy a parasztember azt elképzei. Vagy úgy, ahogy mi képzeljük, hogy a parasztember úgy képzei el. Ám szemnek jóleső a második felvonásnak ez a primitív báju díszletezése s általában a darabon a gond és igyekezet látszik meg. Török Rezső és Magyarácz László ennek a precíz lelkiismeretességnek köszönhetik, hogy az előadás feltétlen tett. A zene különben híven alkalmazkodik a népdal formákhoz és slágernek sikerült a „Vásár van Badacsonyba, várlak rózsám a karomba” kezdetű.

A színészek pompás munkát végeztek. Horváth Mici izlése helyesen tapintott az igazi hangra, T. Pogány Janka neveltetett, mint mindig, Bihari Sándor imponáló szép juhászlegény volt és jó színpadokon csiszolt tehetsége rogyogott játéka mögött. Kabinettfigurák alakított Gróf László egy gyűge kondáslegény szerepéből s markáns színészi képességeiről tett ezúttal ismételt bizonyosságot. A tökéletes együttműködés Madas és Stoll egészítették ki.

A SZÍNHÁZI IRODA HIREI:

Altona E. Kovács Mariskával. Az emberi élet förtelmeit tárja elénk Fazekas Imre négy felvonásból és 2 képből álló drámája, amely Altonában, egy kikötőváros nyilvános örömtanyáján játszódik. A szerző ebben a drámában be akarja mutatni, hogy az emberi akart fölött egyetlen parancsoló ur van: a szerelem, amely különösen az élet alkonyára felé keríti és nyugói hatalmába áldoztatja. Az Altona főszerepe az örömtanya tulajdonosnője, aki tiűnő fiatalágának határtalan kétségbeesettségé-

vel kapaszkodik egy lezúllott tengerésztestbe és hogy megmentse magának a férfit, arra is képes, hogy saját leányát áruba bocsássa. E körül a drámai mag körül fejlődik ki maga a darab rendkívül hálás feadatokát róva a szereplő művészekre. A bemutató előadásnak határtalanul nagy sikere lesz, amit fokozni fog az, hogy az asszony szerepét E. Kovács Mariska, ez a kivételes tehetségű és képességű drámai művésznő alakítja. A többi szerepeket Jósika Mici, T. Pogány Janka, Kertész Manci, Tóth Elek, Bihari Nándor, Rohonczy, Stoll, Hevesi és Kabos játsszák. A darabot Gróf László rendezi. Az Altona szerdán bérleten kívül, csütörtökön A) bérletben és pénteken B) bérletben kerül színre.

Szibil, Jakobi Viktor feledhetetlenül szép operettjét, az egész világot diadalmasan bejárt Szibil eleveníti fel szombat este a színház operettgyűjtése. Ez az operett több szezonon kerül állandó szüfolt házat biztosító műsordarabja volt a nagyváradi színháznak és az igazgatóság a reprizzel a zenekedvelő és a tipikusan szép zenés darabokért rajongó közönségnek tesz szolgálatot. A Szibil próbái májában folynak Várady Aladár karmester és Hetényi főrendező vezetésével, akik tudásukkal garantálják, hogy a repriznek premier értékű sikere lesz. Szibilt Horváth Mici énekl. Sarait Betegh Bébi, a nagyhercegnő Kertész Manci, a nagyherceget Bihari Sándor, Petrovot Rohonczy, Poiert pedig Bihari Nándor, a karmestert pedig Madas fogják játszani. A Szibil reprizére az egész város színházi közönsége fokozott érdeklődéssel vár.

Arendás zsidó. Vasárnap este egy rendkívül ötletes és eredeti dalokkal és táncokkal tarkított népszínmű kerül színre, az Arendás zsidó, amely azok közül a kevés régi darabok közül való, amiket örökké fognak játszani a színházban. Az Arendás zsidó kitűnő szerepét a társulat legkiválóbb erői alakítják.

Délutáni előadások. Szombat délután olcsó helyárak mellett, fél 4 órai kezdettel a Probaházasság című rendkívül kacagtató énekes bohózat var műsorra tűzve, a főszerepekben T. Pogány Jankával, Kertész Mancival, Benes Ilonával, H. Körösi Jucival, Gál Pirivel, Bihari Sándorral, Frattával, Sósával, Bihari Nándorral, Hetényivel és Galambossal a főszerepekben. Vasárnap délután két előadás lesz: még pedig fél 3 órakor a gyönyörű francia muzsikájú Fifi kerül színre, hat órakor pedig az a francia bohózat, amely minden egyes alkalommal könnyekig tudja megkacagtatni a nézőteret: a Zsába. Ez a két délutáni előadás mérsékelt helyárú.

Magdolna. Hétfő este A) bérletben kerül színre Rákosi Jenő megható életképe, a Magdolna, a főszerepekben Grófné Polgár Mariska, T. Pogány Janka, Benes Ilona, H. Körösi Juci, Tóth Elek, Kabos, Stoll és Hevesivel.

„Modell áruház”

Str. Vlahuța (Szt. János-utca) 6. szám
női kabát és ruha üzletét
ugyanezen házban Kohn mészárszék helyére helyezte át.

Késpénzárak mellett

20 heti vagy 5 havi

részletfizetésre

férfi és női szövetek, hélésárak, vásznak zefírek, kelengyefélék, szőnyegek, selymek stb. a legelőnyösebben beszerezhetők

Hellas
áruforgalmi r. t.-nál

Oradea-Mare, Strada Avram Iancu (Kossuth utca) No. 4.1

Telefon Interurban 960.

MOZI

— **Közkíváncsra** ma a Dorian-filmszínházban a „Sodoma és Gomorrah című” monumentális film van műsoron, melyet Kertész Mihály a „Rabszolgakirálynő” és „Ifjú Medardus” rendezője rendezett és amelynek főszerepei Lucy Doraine és Várkonyi Mihály alakítják. A két részes, 12 felvonásos film egy előadásban kerül színpadra és ezért az előadások pontosan 5, 7 és 9 óra között kezdődnek.

— **Szerelem piacán.** Ma, kedden az Apolló-mozgó egyik legszebb, leghatásosabb Atlantic-slágerfilmjét: a „Szerelmek piacán” című filmet adja. Meghatóbb, szebb témát alig tudunk elképzelni. Az asszony, kinek a férje és a gyermeke a mindene, rajta kívül eső oknál fogva ama gyanúba esik, hogy férjét megcsalja. A férj, ki feleségét meguntta, kapva kap az alkalmon, hogy feleségétől elváljon. S most az asszony, aki ki van taszítva az életbe, küzd az elismerés ellen, lelki ereje legyőz minden csábítást és tisztán marad, tisztán kerül annak a férfinak karjaiba, akit szeret s ki őt viszonsszereti. Corinne Griffith és Conway Tearle játsszák a szerepeket olyan tökéletesen, ahogy még ők sem láttuk.

TŐZSDE

Zürich, április 27. Nyitás: Berlin 122'81, Newyork 515 háromn., London 2486 Páris 2687 fél, Prága 1531 egyen., Budapest 0.0072, Bukarest 230, Bécs 0.007270.

Bukarest, április 27. Zárlat: Devizák: Páris 1174, London 1082, Newyork 225, Róma 930, Zürich 43'70, Bécs 31 háromn., Prága 670.

Valuták: Font 1070, frank 1190, svájci 42, lira 930, dinár 385, dollár 224, osztrák 32, magyar 32, szokol 650.

Zürich, április 27. Zárlat: Berlin 122'73, Amsterdam 206'55, Newyork 516, London 2490, Páris 2672 fél, Milánó 2113, Prága 1532 fél, Budapest 0.0072, Belgrad 830, Bukarest 230, Bécs 0.007270.

Budapest, április 27. A hétfői értékpapír-zárlat: Angol-M. 30, Olasz. 19, Első Bp. gőz 143, Urikányi 965, Kereskb. 1077, Nasici 1810, Lipták 18, Izzó 925, Magy. H. 376, Osztr. H. 138, Beocsini 1000, Ganz-D. 2260, Karton 63, Tröszt 163, Láng 72, Ofa 480, Leszám. 63, Államv. 376, Borsodi szén 52, Ganz-V. 1080, Kőszén 3180, Fegyver 585, Cukor —.

NYILTTÉ

A Kereskedelmi Csarnok vasárnapi közgyűlésén, amelyen a tisztújítást kellett volna megejteni, a hivatalos jelölőlistákkal elégedetlen ellenzék közbelépésére csupán az elnökök személye körül történt szavazás. A többi tisztség betöltése felett új közgyűlés összehívására elhalasztották a szavazást. Ebben az ügyben az ellenzék kedd este 8 óra körül a Kereskedelmi Csarnokban tüst tart, amelyen az új jelölést fogja megejteni. A tagok telkéretnak a pontos megjelenésre.

Nyilatkozat

Van szerencsénk nagybecsűt fizetéseinket és bevételiinket értesíteni, hogy a „Chic” bűrűhaszalón cégből Fuchs Lipót ur, volt tulajdonos, mai napon barátságos úton kilépett s a cég tulajdonosai Herschkovits Rudolf és Berkovits Arthur urak maradtak. Oradea-Mare, 1925. április 27. Fuchs Lipót s. k., Berkovits Arthur s. k., Herschkovits Rudolf s. k.

A „Chic” bűrűhaszalón cég jegyzésére ezentúl csak Berkovits Arthur és Herschkovits Rudolf urak együttesen jogosultak. A cég helyiségét a Calea Victoria 1. szám alól május hónapig el fogja helyezni, melynek pontos helyét később fogjuk közölni. Tisztelettel „Chic” bűrűhaszalón tulajdonosai Berkovits Arthur, Herschkovits Rudolf.

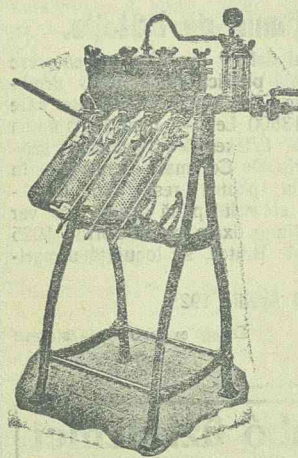
Ministerul justiție Comisiunea de Naturalizări Conform art. 22 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare spre știința acelora cari ar voi să facă vreo înlămpinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege.

Domnule Presidinte. Subsemnatul Francisc Sarveitz domiciliat în Oradea-Mare, str. Gojdu No. 57 vă rog să binevoiți a dispune să mi se acorde cetățenia română. Alăturat un număr de 5 acte: declarație dată în fața notarului public din Oradea-Mare, prin care renunța orice protecție străină un certificat eliberat de Primăria Timișoara extrasul de căsătorie extrasul de naștere precum și un certificat eliberat de Prefectura Poliției Oradea-Mare. Oradea-Mare, la 9 Octombrie 1924.

Cu stima:

Sarveitz Ferenc
Str. Gojdu 57.

Sörszivattyuk

4 és 6 csap-
pal, va-
mint bor-
pince föl-
szerelések
és kellékek
kaphatók az
Industria
și Commer-
ciala
banknál
Cluj, Strada
Gen. Ne-
culcea Nr 2
Renner-pa-
lota.

Kérjen prospektust

Regatul România, Jud. Bihor. Primaria Salonta.

No. 906—925.

Hirdetmény.

1. Salonta község előjárósága a község részére 1925. május 1-től szükséges könyv-
kötő munkákra, valamint a szükséges irodai
szerek, eszközök és nyomtatványoknak nyomta-
tására ugyszintén a közérdekű hivatalos hir-
detmények, hírlapi közzétételi díjának vállalat
útján történő biztosítására zárt írásbeli ver-
senytárgyalást hirdet

2. Ajánlatot csak román állampolgár te-
het. A szállításhoz a szükségesleteknek egyes
bizonyos részével (csoporthal) is minden
adófizető és iparendélyvel bíró romániai
papírkereskedő és nyomdatulajdonos részt-
vehet.

3. A zárt borítékba helyezett és lepecsé-
telt ajánlatok „Ajánlat Salonta község irodai
szükségleteire” felirással ellátva, április 30-ik
napjának déli 12 órájáig Bödi Mihály primar
kezébe adandó be.

Részletes szállítási feltételek a gazdasági
jegyzői irodában tekinthetők meg.

Salonta, la 18 Aprilie 1925.

Primăria.

Kilakoltatásom miatt

ideiglenes helyiséget kaptam e hó 30-ig
Az összes áruimat

zongorákat
perzsaszőnyegeket

stb. minden elfogadható árban árusítom.
Bulv. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut)
sarkon, Moskovits-palotában

STERNBERG

Regatul România. Județul Bihor. Primăria
Salonta

No. 578—1925.

Versenytárgyalási hirdetmény

Salonta község előjárósága a „Vasuti-
vendéglő” bérletének 1925. július 1-től
kezdődő újabb 6 évi időre leendő bérbe-
adásának biztosítására zárt írásbeli ver-
senytárgyalást hirdet.

Felhívtnak a bérelni szándékozóknak,
hogy zárt és lepecsételt borítékba helye-
zett ajánlataikat f. évi május hó 3. napjának
déli 10 órájáig Bödi Mihály primar kezé-
hez adják be.

Az ajánlatok a következő felirattal
látandók el:

„Ajánlat a vasuti-vendéglő bérletére”.

Az ajánlatok, melynek felbontásánál
ajánlattevők jelen lehetnek, a képviselő-
testület 1925. évi május hó 3. napján tar-
tandó közgyűlésen fognak nyilvánosan
felbontatni.

A részletes versenytárgyalási feltéte-
lek a gazdasági jegyzői irodában tekin-
thetők meg.

Salonta, 1925. április hó 18.

Primăria.

ÉRTESETÉS
BUKSZ MIKSA

villanyerőre berendezett kocsigyártó és special ló-
vasaló üzemet Strada Alexandrii (Teleky-utca)
56. szám alá helyezte át. (Saját ház.)

Hirdetmény!

Oradea-Mare város előjárósága mint
I-ső foku iparhatóság ezennel közhírre
teszi, hogy Sonnenfeld Adolf R. T. és Se-
bestyén Adolf Oradea-Mare-i lakosok Ora-
dea-Mare-n Măcelariilor-utca 4. szám alatt
egy levélboríték és papírcsefégy gyárat
szándékoznak létesíteni. A telepengedé-
lyezés tárgyában a városi előjáróság fo-
lyó évi május hó 12-ik napjának d. e. 11
órájára helyszíni tárgyalást tűz ki, mely
körülményről az érdekeltek úgy figyelmez-
tetéssel értesítetnek, hogy esetleges kifogá-
saikat a helyszíni tárgyalás alkalmával
adják elő, mert későbbben történő felszó-
lamlások figyelembe vételét nem fognak.

Az érdekeltek a telep tervrajzát, va-
lamint a műszaki leírást az I-ső foku ipar-
hatóságnál a hivatalos órák alatt megte-
kinthetik.

Oradea-Marc, la 4 Aprilie 1925.

Popa,

șeful antistiei orașului.

Eladó háztelkek és villatelkek.

A Srr. Principele Mihai (Gerliczi utcai) kocsihíd be-
járataánál, a város szívében és legszebb helyén nagy-
jövűtű igen szép kisebb-nagyobb parcellák, kedvező
fizetési feltételekkel is eladók. A terület a legneme-
sebb faj szőlővel van beültetve, minden telektulaj-
donos egyszersmint egy szép darab szőlőhöz juthat.

Ertekezhetni ugyanott vagy a tulajdonosnál:

Biró József

Calea Dorobanților (volt Rulikovszky-ut) 8. sz. a.

RÉZGALIC

nagyváradí raktárából azonnal készletből szállítok
prima minőségű garatált 98—99 százalékos
rézgalicát „Phönix” gyártmányt a legolc: óbb napi
áron. STEINER M. ALBERT UTÓDAI Nagyvárad
Strada Prințul Carol (Szilágyi Dező-utca) 17. sz.
Sürgőnycim: Steiner ügynőkség. — Telefon: 179.

ismét kapható:

Dr. Lukács Pál:

Az elhízás és soványító
gyógyeljárás oka

a Hegedűs Hírlapirodában.

A legkisebb hirdetés ára 30 lei

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy sor ára 3 lei, vastag betű 6 lei

Levelezés

Fiatall, szép uriaszony, feltűnően intelligens nőként ismerettségét keresi, mivel szabad idejét kellemesen eltölthetné, "30-tól 40-ig" jellegű kiadványait. Leveleket e lapban jelezni kérem. 1173

LAKÁS

Kétszobás modern lakást keresek. Leépítésért. Cim Hegedüs Hirlapirodában. 868

Előszöriném Strada Calea Victoriei (Községi-utca) e'jén lévő 2 szobás lakásomat ugyanolyanvala- szai vagy nyaralórésben. Értékes Str. Cuza Voda (Szacsavay-utca) 18. 1128

5-6 szobás lakást magas leépítésért keresek, csakis a központban. Cserélés is van. Cim Hegedüs Hirlapirodában. 1184

Lakásnak alakítható rak- tár v. műhely kiadó. Ca- lea Victoriei (Községi-utca) 24. sz. 1183

Alkalmazás

Építési rajzoló! Önálló munkaszerző felvesz a "Pa- letinus" építő vállalat, Str. Vlahuța 33. 1163

Háztartás vezetésére vál- lakozik keresletény urinó, a háztartás minden ágában járatos, kitűnően főz, vi- dékre is megy. Cimeket a kiadóba kérek. 1108

Jó házból való leány fiatal párhoz vagy magános ur- nókhoz ajánlkozik. Cim a kiadóban. 1101

Kisfűtő lányok felvételek. Glückmann, Saguna (Ka- pucinus)-utca 4. 1176

Hosszabb gyakorlattal bíró gyors és gépirónó, ki a könyvelésben is járatos, gyors és pontos munka- erő, valamint egy kaució- képes pénztárnoknő azon- nál belépésre felvétetik. Kovács Testvérek. 1177

Önálló férfi fehérnemű var- rónókat és kézilányokat keresek ál andó munkára. Békefiné, Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6. I. 3. 1171

Szabászi állást keres ro- mánt, magyarul, németül beszélő férfi szabó. Cim a kiadóban. 1133

Elsőrendű szalonban szobnót francia munká- hoz keresek jó fizetéssel. Cim a kiadóban. 1172

Tisztességes fiatal szoba- lányt keresek 1-re, min- denes főzőnő 10-rs kere- sek. Str. Avram Jancu (Kossuth-utca) 7. II. em. 2. ajtó. 1179

Két férfi tagu családhoz komoly nő házvezetőnő- nek keresünk, ki főzési önállóan vállalja, szoba- lány segítség van. Fény- képes ajánlatok kéretnek. Cim a kiadóban megtud- ható. 1181

Keresünk olyan idősebb 35-40 év közötti nőt, ki társalkodó apolónói sze- reptet idősebb ur mellett évi 1000. Fényképes aján- latok kéretnek. Cim a ki- adóban megtudható. 1182

Adás-Vétel

Eladó több beköltözhető három- és négy szobás ur magánház, nagyon szép lakásokkal. — Kortsmáros László, Str. I. C. Bratianu (Szaniszló u.) 22. 1160

Eladó kisebb-nagyobb há- zak és szőlők Tománánál, Nilgésztelep d. u. 3-6-ig, Str. Tace Ionescu (Körös- utca) 21. szám. 908

Farror: "Akiét halálra ítélték", "Serao Matild: „Bűn és büntetés" II. kö- tetét megvételre keresem. Cim Hegedüs Hirlapiro- dában. 1100

Eladó azonnal beköltöz- hető 3 szobás magánház 210.000 Lejért. Kortsmá- ros László, Str. I. C. Bra- tianu (Szaniszló-utca) 22. 1157

Str. Alexandri (Teleki-u.) elején építendő új házban két üzlethelyiség és egy souterin kiadó. Cim a He- gedüs Hirlapirodába. 1178

NAGYVÁRAD FAPRÍTÓ ÉS FÜTŐANYAG VÁLLALAT
Str. Horla (Báthory-u.) 26. — Telefon 15-63.
Azonnal házhoz szállít legolcsóbban elsőrendű haszós és aprított fűt. A nálunk vásárolt fűt méterenként 25 leír felajánljuk.

ÉRTESITEM a nagyváradi és biharmegyei ur kö- zönséget, hogy kényszer kilakoltatásom folytán raktáramon lévő összes valódi angol szövetekből minden elfogadható árban készítek legszebb és legdivatosabb öltönyöket. — Tisztelettel

WEISZ E. ZSIGMOND
uri szabó, Josif Vulcan (Nagy Sándor)-u. 1.

Bérbe adó

a volt Columbia fehérneműgyárnál Aradi-ut 25. sz. a. egy nagy gyár vagy műhelyhelyi- ség udvar használatra, nagyon olcsón, azon- nal elfoglalható. — Értekezhetni ugyanott Lebovits háztulajdonossal.

Regatul România deleg. executor judecătoresc Alesd.

Nr. 49—1925.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul deleg. executor judecătoresc aduc la cunoștință publică că lucrurile urma- toare s'a 1 stalage, 1 puld, 1 balane etc. care s'au prețuit în 13500 Lei. — bani în famarea Hangya Termelő Értékesítő fogyasztási szö- vetkezet repr. prin Dr Coloman Sebestyén in contra urmaritului pentru rest 496 Lei — bani și cheltuiile steverite până acumă se var vinde prin licitațiune fixata pe 30 aprilie 1925 oarele în comună Bratcă, să locuință urmari- tului.

Aleșd, la 13 Aprilie 1925.

Deleg. execu'or judecătoresc
A. Fried.

Uri szabó üzletemet

a mai kor igényeinek megfelelően berendezve megnyitottam
Ugy hozott, mint saját elsőrendű anyagomból jutá- nyos árban készítek ur ruhákat. — Elsőrendű munka.
WOLLNER, uri szabó
Strada Gojdu (volt Beșthy Ödön-utca) 29. sz. alatt.

Eladó központban 7 főuri magánház gyönyörű laká- sokkal. Kortsmáros László Str. I. C. Bratianu (Sza- niszló u.) 22. 1159

Eladó ház nagy telekkel, beépített modern lakások- kal, gyári helyiségeknek, va- lamint magánháznak egy- aránt alkalmas, családi okok miatt sürgősen eladó. Megtekinthető Str Rosiori- lor (volt Huszár-utca) 7.

Eladó káptalani szénáskert mellett 5 hold kitűnő szántó d. kisebb parcellák- ban is. Ugyanott házhe- lyek kaphatók. Kortsmá- ros László, Str. I. C. Bra- tianu (Szaniszló-u.) 22. 1158

Háromszáz ezer leig eset- leg aeköltözhető házakat keresek. Várady István ügynőksége Str. Nicolae Zsiga (Lukács György)-u. 24. Telefon 17—28. 1170

Raktárnak, műhelynek száraz helyiségek iparvá- gány mellett azonnal ki- adó. Str. Nicu Filipescu (Szarvas-sor) 25. 1180

Magánház 3 szoba mellék- helyiségekkel, azonnal ei- foglatható, eladó. Str. Mol- dova (Kálvária-u.) 44. 1175

Üzletajtó vasredőnyvel és dívegett 2 szarnyu ajtó eladó. Park szállóban. 1174M

Veszünk

butorokat, szőnyegeket teljes lak- és iroda beren- dezéseket, Wertheim kass- szát, zongorát, csillárokat, porcellánokat, regisztrát stb. Meghívásra házhoz megyünk.

Frenkel és fia

Butor, szőnyeg és régiesség kereskedők Str. General Moșina (Mezey Mihály- utca) 10.

Bladók cipőgyári csiszoló- gépek, motorok, asztalos- üzemi gépek, esztérgályos felszerelések. Str. Densu- șianu (Jókai u.) 12., ka- puval szemben. 1134

KÜLFÖLD

Egy csinosan butorozott szoba azonnal vagy má- jusra kiadó. St. Magyar- utca 10. 1168

Életképes üzletbe. válla- latba telársulnók. Értési- tét 100.000—200.000 lei- gére a Hegedüs Hirlap- irodába ker. 1144

Pilissé és gouvre munká- nagyon olcsón készítenek Str. Alexandri (Teleky-u.) 22., kapuval szemben. Ny

Gobelin, kelim és szmir- nát olcsón vállalkoz. Fi.ébe állandó készlet. Cim Str. Plevnel (Timár-utca) 8. szám. 225

Ütlevél, bérlet- és bármily igazolványhoz szükséges fényképek legolcsóbban ZENKER fényképszénél. Str. I. C. Bratianu (Sza- niszló-utca) 25. Felvételek este fél 8-ig.

Társulnók elsőrangú var- zónóval. Cim Hegedüs Hir- lapirodában. 1141H

24 % kamatra keresztnő magánpénzt teljes fedezé- tel. Adásvételei Rtg. Parcu Traian (Széchenyi-tér) 24. Értésítés délután. 406

ÓRÁK

ékszerek eladása, szak- szerű javítása a leg- komplikáltabbig

TISZAY-nál

Alexandri (Teleky)-u. 9. Jutányos árak. Preciz munka

Remélem

tudja már, hogy a Pannoniában vizumoztat DEUTSCH a fűtő Utteleket elintéz.

Román-Magyar Magyar-Román

Ghetie szótár eladó a Hegedüs Hirlap- irodában.

Butorok

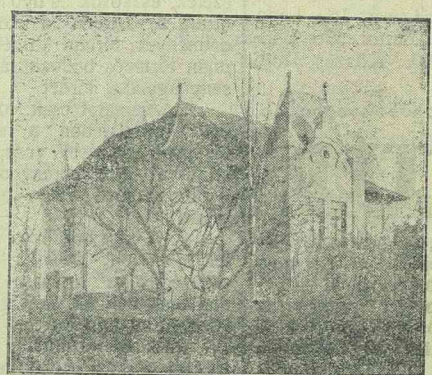
gyári áron kaphatók a legfinomabbtól, a legolcsóbbig
Steiner butorgyárosnál M. Viteazul 12.

Jól menő üzletre tehet szert, ha vásárol

sablonokat

Guttmann E.-nél Zárda-utca 2 sz., hol előrajzolás és perforálást is vállalnak

Eladó

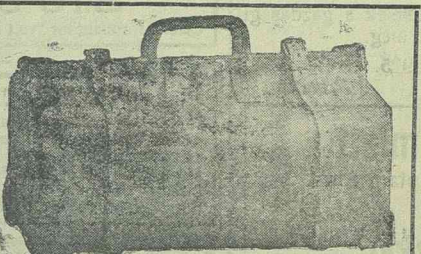

Ötszobás nyaraló souterin-nel és ki- tűnő borpincével. Külön vincellérakás, istálló és kocsiszín. Három hold szőlő fél hold gyümölcsös és teljes pincefel- szereléssel, nyári vendéglőnek alkalmas.

Bővebbet Dr Sarkady Sándor ügyvéd urnál Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi)-ut 16.

ELADO: 70 hold prima földbirtok kövesut mellett, holdankint 9000; téglagyár 6 óven hold földdel; igen jó vizimalom, négy katasztrális hold szőlő épületekkel 450,000; pénzügyi palota mellett nagy jövedelmű ház; központonban házszobák parkettes ma- gánház; olcsó házak, villák, szőlők.

CSAPÓ, Strada Academiei 6. szám

A nagyváradi bőröndáru és táskagyár
Str. Cuza Voda (Szacsavai-utca) 18. sz. alatt
Összes gyártmányai detailban is gyári árak mellett kaphatók.